

Vinařský věstník

9

2021

Obsah:

Z domova	2
Nebezpečné a falšované potraviny – víno (září 2021)	8
Ze zahraničí	9

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2022 na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů jsou uvedeny na adrese: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/>

ZDROJ: MZE

Společnost PGRLF otevírá program Investiční úvěry Zemědělec

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s. vyhlašuje 13. kolo programu Investiční úvěry Zemědělec. Spuštění programu proběhne ve středu 13. října 2021 v 9.00 hodin.

Program Investiční úvěry Zemědělec patří k důležitým nástrojům pomoci českým zemědělcům, a zároveň i k vyhledávaným titulům společnosti PGRLF. V rámci tohoto programu mohou klienti žádat o snížení jistiny úvěru až ve výši 400 000 Kč, přičemž nesmí překročit 30 % z celkové výše poskytnutého úvěru. U začínajících podnikatelů může činit podpora na snížení jistiny úvěru až 40 % z celkové výše poskytnutého úvěru. Konkrétně 13. kolo Investičních úvěrů Zemědělec bude otevřeno 13. října 2021, a zároveň pro toto kolo byl stanoven limit 250 přijatých žádostí.

13. kolo Investičních úvěrů zemědělec je určen pouze pro žadatele, kteří v uplynulých 12 měsících neuzavřeli smlouvu s PGRLF o poskytnutí úvěru ve stejném programu. S pokyny a přesnými pravidly programu se mohou klienti seznámit s předstihem na webových stránkách společnosti v sekci KE STAŽENÍ. Samotnou žádost lze poté podat pouze elektronickou formou prostřednictvím formuláře, který bude dostupný po spuštění programu na www.pgrlf.cz.

Pro bližší informace mohou žadatelé využít následujících kontaktů:

Infolinka úvěrového a analytického oddělení: 727 946 538, e-mail: info@pgrlf.cz, IT podpora: helpdesk@pgrlf.cz
PGRLF, BARBORA ŠENFELDOVÁ, 17. ZÁŘÍ 2021 (KRÁCENO)

V Česku je boj o zemědělskou půdu, cena stoupá, informovala univerzita

V Česku se v posledních letech odehrává boj o zemědělskou půdu, její celková rozloha se snižuje, zejména kvůli výstavbě, zatímco tržní cena stoupá. Za posledních 15 let se cena ztrojnásobila, informovala dnes v tiskové zprávě Mendelova univerzita v Brně. Většina zemědělských podniků se snaží půdu odkupovat od menších vlastníků, kteří ji dosud pronajímali, často na dlouhé časové období, uvedl Stanislav Hejduk z agronomické fakulty. Roční nájmy se podle údajů univerzity pohybují v rozpětí 900 až 7000 korun za hektar ročně. "Dnes je o půdu boj, protože je to zdroj jistých peněz z plošných dotací a díky tomu začínající zemědělci nemohou často půdu k pronájmu získat, protože je vázána dlouhodobými smlouvami s existujícími zemědělci," uvedl Hejduk. Přibližně 70 procent zemědělské půdy obdělávají lidé, kteří ji nevlastní. Nájmy jsou většinou víceleté, obvyklá doba činí pět až deset let. Výpovědní doba bývá minimálně rok, někdy až deset let. "Vlastníci jsou motivováni k podpisu delší výpovědní lhůty vyšší cenou nájmu. Bývají ale i smlouvy na 20 let s výpovědní dobou 20 let, což je pro vlastníky značně nevýhodné. Také často dochází k tomu, že smlouvy jsou sepsány tak, že pokud vlastník smlouvu nevyhoví a nepožaduje úpravu nevýhodných podmínek, smlouva automaticky pokračuje s další dlouhodobou výpovědní lhůtou," popsal Hejduk. Vztah vlastníků k půdě značně ovlivňuje to, zda majitelé bydlí v blízkém okolí. "Ti, co v místě bydlí, většinou

sledují, co se s jejich půdou děje, a často si kladou od nájemců podmínky. Například nechtějí, aby se na jejich pozemcích pěstovala kukuřice, která způsobuje erozi, nebo požadují pravidelné hnojení hnojem a vápnění," uvedl Hejduk. Půdě pomáhají i takzvané zlepšující plodiny, jako je vojtěška nebo jetel. Posílit informovanost vlastníků má pomoci projekt Nadace Partnerství Živá půda. Vlastníkům ukazuje, jak by se na půdě mělo hospodařit pro zachování úrodnosti, a vytváří zároveň tlak na zemědělské podniky. "Bohužel si půda nechá dlouho špatné zacházení líbit, často více než deset let. Jakmile se ale některé její parametry dostanou do určitého kritického stavu, klesne rychle její úrodnost a návrat do původního stavu je velmi dlouhodobý a drahý," uvedl Hejduk.

ZDROJ: WWW.AGRIS.CZ, AUTOR: ČTK, 16. 9. 2021

První pracovní setkání členů PIWI CZ

Dne 13. 9. 2021 proběhlo v Lednici na Mendelově univerzitě Brno, Zahradnické fakultě v Lednici od 9:30 do 12:30 první setkání regionálního sdružení PIWI CZ. Ústav vinohradnictví a vinařství ZF v rámci své výzkumné činnosti sleduje a vyhodnocuje na pokusné vinici o výměře asi 4 ha odrůdy a novošlechtění révy vinné s cílem vybrat nejvhodnější kandidáty pro vinařskou praxi. Součástí vinice je i udržování genofondu révy.

Prof. Pavel Pavloušek podrobně provedl přítomné vinici a předvedl již v tuzemské i zahraniční praxi pěstované PIWI odrůdy, dále podnožové a pěstitelské pokusy. V sortimentu se nachází již v některé zemi registrované PIWI odrůdy, včetně stolních a zkoušených nových semenáčů, či už naroubovaných kandidátů na odrůdu, celkem jde o stovky různých rostlin. Z podnožových pokusů jsou sledovány nejčastěji pěstované podnože, zastoupeny jsou ale i u nás málo používané podnože Ferkal a Paulsen, které podporují jak odolnost k „vápnu“ tak kvalitu hroznů.

Dále jsou založeny srovnávací pokusy na účinnost biologicky odbouratelných přípravků jak stávajících, tak perspektivních. V neposlední řadě je zkoumán vliv hustoty výsadby keřů (různá rozteč v řádku) a jejich řez i s ohledem na eliminaci výskytu komplexu houbových chorob ESCA.

Zúčastnění členové vyjádřili uznání za široký sortiment PIWI odrůd i novošlechtění a rovněž tak velmi dobrou úroveň agromanagementu a agrotechniky, kterou zajišťují pouze 2 zaměstnanci a studenti v rámci odborných cvičení.

Dále následovala degustace 8 vzorků vín s výkladem k jednotlivým odrůdám, které přivezli a představili sami členové PIWI CZ. Byly to odrůdy Cabernet blanc, Cabernet eidos, Donauriesling, Pinotin, Savilon, Sauvignier gris a cuvée PIWI odrůd s *Vitis vinifera*.

Na závěr degustace se rozvinula diskuze k činnosti a budoucím záměrům PIWI CZ. Byla podána informace o společných aktivitách ÚKZÚZ Brno, PIWI CZ a MZe, které se prostřednictvím svého oddělení pro víno zajímá o PIWI odrůdy a je připraveno aktivně podpořit další výsadby ekologických vinic, pro které jsou PIWI odrůdy důležitou součástí. V současnosti se hledá cesta jak zvýhodnit právě výsadbu PIWI odrůd v rámci nové Společné zemědělské politiky.

Dále padla myšlenka, aby byl podán návrh na Vinařský fond o zařazení 2-3 odrůd do úspěšného programu Svatomartinských vín. Tato aktivita vyvolala jak pozitivní, tak roztržitou debatu s tím, že bude muset proběhnout široká diskuze mezi vinaři.

Byla také podána informace, že začátkem prosince tohoto roku by se měla fyzicky uskutečnit valná hromada PIWI International v San Michele all'Adige (Jižní Tyrolsko), na kterou budou členové PIWI CZ pozváni. Součástí by měla být i exkurze v regionu. ▶

PIWI CZ jako součást Svazu vinařů ČR a PIWI International vznikla v letošním roce. Zájemci o členství mohou kontaktovat jejího předsedu, Ing. Františka Mádlu: fmadl1917@gmail.com, tel.: 602 780 364

FRANTIŠEK MÁDL A JIŘÍ SEDLO

Nejnižší zastoupení PIWI odrůd ve výsadbách vinic se nachází ve znojemské vinařské oblasti, kde tvoří jen 3 % plochy vinic.

JIŘÍ SEDLO, 19. 9. 2021

Zaměstnávání zahraničních pracovníků – role garanta (AK ČR):

http://www.akcr.cz/data_ak/21/zp/Zeme_zivitelka_srpen_2021_AK_CR.pdf

WWW.AKCR.CZ/ZDROJ: MINISTERSTVO

ZEMĚDĚLSTVÍ ČR/17. 9. 2021

Rozšíření PIWI odrůd v ČR podle vinařských podoblastí

Graf poukazuje na rozšíření PIWI odrůd v Čechách a v moravských vinařských podoblastech.

Zdroj dat: Registr vinic, ÚKZÚZ

Na první pohled je patrné, že v Čechách PIWI odrůdy již přesahují 9 % celkové plochy vinic, zatímco v celé České republice činí průměr něco málo nad 4 % všech vinic. Je to v celku logické, obdobně je tomu v Německu i Rakousku, kde v menších vinařských oblastech je vyšší zastoupení PIWI odrůd. V Německu to platí především pro severo-východní vinařské oblasti Saale-Unstrut a Sachsen, které se v tomto kritériu rovněž pohybují nad dvojnásobným průměrem státu. V Rakousku je to zase Štýrsko.

Dále u nás z průměru vyčnívá velkopavlovická vinařská podoblast. Zde mohou být důvodem dlouhodobé zkušenosti s pěstováním odolnějších odrůd révy, díky dřívějšímu působení Vědecko-výrobního sdružení Resistant ve Velkých Bílovicích, které zahájilo svoji činnost téměř před čtyřiceti lety. Ve velkopavlovické vinařské podoblasti se nachází více než 1/3 plochy PIWI odrůd pěstovaných v ČR.

Prezentace ze semináře „Jak získat zahraniční pracovníky do českého zemědělství, potravinářství a lesnictví“

V rámci 47. ročníku výstavy Země živitelka uspořádalo Ministerstvo zemědělství dne 27. srpna 2021 seminář zaměřený na možnosti, které mají čeští podnikatelé v zemědělství, potravinářství a lesnictví k dispozici při zaměstnávání pracovníků z ciziny.

První vystoupení dalo přítomným firmám přehled všech existujících možností zaměstnávání zahraničních pracovníků ve výše uvedených sektorech hospodářství s důrazem na dlouhodobé pobytové tituly, které jednak přispívají k větší personální stabilizaci firem a jsou podporovány vládou.

Ve druhém vystoupení se zaměřil představitel garanta programů řízené ekonomické migrace, prostřednictvím kterého je podáváno nejvíce žádostí (AK ČR), na detailní postupy jak v rámci těchto programů (Mimořádné pracovní vízum, Kvalifikovaný zaměstnanec) při podávání žádostí o zahraničního pracovníka postupovat.

Prezentace z uskutečněné akce:

Možnosti zaměstnávání zahraničních pracovníků (MZe):

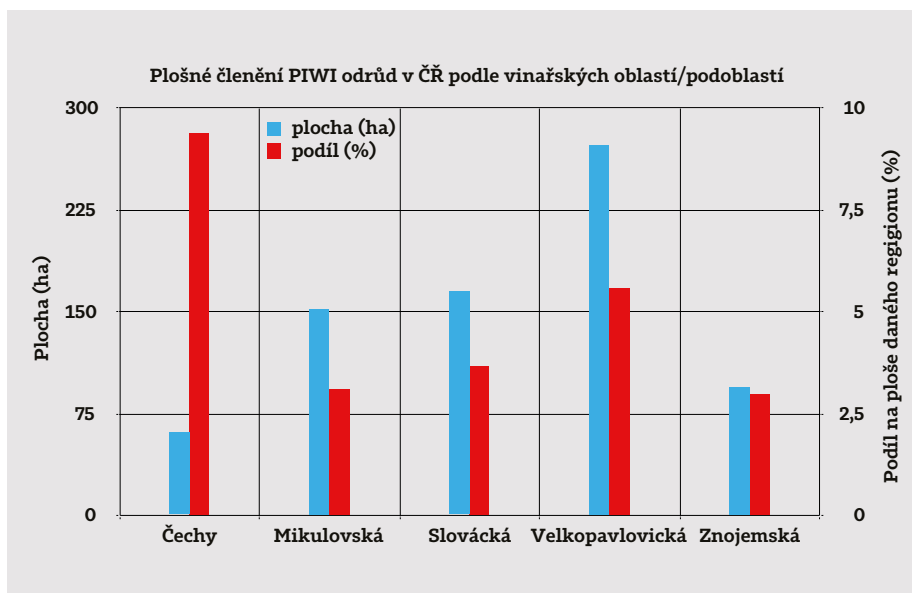
http://www.akcr.cz/data_ak/21/zp/Mimoradne_pracovni_vizum_Ukrajina_srpen_2021_ZZ.pdf

Ukrajinci jsou v Česku na roztrhání, i když už nejsou levnými nádeníky

Firmy v Česku jsou hladové po pracovní síle. Cizinci staví domy, vyrábí autodíly, porcují maso nebo sklízí zeleninu. A je o ně největší zájem za pět let. Trh práce je extrémně napjatý. Volných míst ve firmách přibývá, ale zájemců o práci je naopak méně. Firmy logicky svou pozornost obračejí do zahraničí. „V současnosti evidujeme historicky největší zájem o zahraniční pracovníky od roku 2016,“ uvádí Hospodářská komora České republiky. Největší zájem je o Ukrajince ve výrobě.

Zákon říká, že cizince musíte zaplatit stejně jako Čecha. Navíc se musíte postarat o jeho ubytování, integraci atd. Člověk ze zahraničí je pro továrnu naopak dražší. Levná pracovní síla je mýtus, tvrdí Hospodářská komora, podle níž ruku v ruce se mzdami Čechů v minulých letech rostly mzdy cizinců. Po cizincích je ve firmách velký hlad navzdory tomu, že zejména pracovníky s krátkodobými schengenskými vízy, určenými k pobytu maximálně na 90 dní, zdražila pandemie. Do nákladů musí podniky už delší dobu započítávat i karanténu po příjezdu včetně nákladů na ubytování nebo PCR testy a jiná opatření. Další zádrhel z pohledu firem představují byrokratické překážky. Firmám v době pandemie část cizinců odešla, protože na ně stáť v období lockdownu nic nepřispíval. Část agenturních zaměstnanců s krátkodobými vízy se proto snaží nahradit cizinci na delší pobyt (dvouleté zaměstnanecké karty), které ale ze zákona nesmějí firmám dodávat agentury práce.

Zaměstnavateli tak nezbyvá než žádat o schengenská víza nebo zaměstnávat ukrajinské pracovníky na dlouhodobý pracovní poměr jako kmenové zaměstnance. Tento typ zaměstnávání se může jevit, zejména u sezónních zaměstnavatelů, jako nepraktický. Problém je i to, že víza jsou vázána na konkrétního zaměstnavatele a v rámci jedné skupiny s více právními entitami není možné ▶

si pracovníky půjčovat. To by se hodilo obzvláště v případě nenadálých výpadků kvůli nemoci, včetně covid-19, ale také například kvůli zkrácení nebo prodloužení sezónní výroby. Náročnost dokresluje fakt, že na vydávání víz podle Potravinářské komory ČR spolupracuje pět ministerstev, Úřad práce a profesní cechy. Třeba na Slovensku je možné vízum vyřizovat po příjezdu, aniž by to bránilo nástupu a výkonu práce.

Dostat Ukrajince do firmy dnes trvá dva až tři měsíce, ale před pandemií to bylo tři až pět měsíců. To, že oproti Slovensku a Polsku je proces stále moc dlouhý, je jiná věc. Přesto je podle firem problém s nedostatkem cizinců. Nejčastěji se do úzkých dostávají podniky v autoprůmyslu, stavebnictví, logistice a zemědělství. Většinou jde o manuální práci, kterou se podle firem Čechům dělat nechce.

Kromě Ukrajinců je podle Hospodářské komory ČR největší zájem o Bělorusy, Moldavany a Srby. Naopak klesla poptávka po pracovnících ze vzdálených zemí, jako jsou Filipíny. Lidé chybějí také ve službách, například v gastru a také v obchodu. Velká nouze je o skladníky. Prezident Svazu obchodu a cestovního ruchu Tomáš Prouza to přičítá nízkým kvótám na počet zahraničních pracovníků. V Česku jich může pracovat 40 tisíc ročně. „Kvóty možná vypadají hezky před voliči levicových stran, ale úplně popírají ekonomickou realitu toho, že některé typy práce už Češi vykonávat nechtějí,“ míní Prouza. Důsledek nedostatku zahraniční síly pak podle něj dopadá na Čechy, kteří musejí pracovat přes čas.

ZDROJ: WWW.SEZNAMZPRAVY.CZ, AUTOR: FILIP HORÁČEK, 9. 9. 2021 (KRÁCENO)

Počet plně zaměstnaných lidí v zemědělství klesl za 20 let téměř o polovinu, uvedl ČSÚ

Pracovníků v zemědělství ubylo za 20 let o 26,9 procenta na 176 815 lidí. Po přepočtení na plně zaměstnané jde o úbytek o 45,3 procenta na 95 372 osob. Na úterní tiskové konferenci ohledně zemědělského sčítání, tedy tzv. Agrocenzu, to sdělili zástupci Českého statistického úřadu (ČSÚ). V podnicích fyzických osob se zvýšil počet rodinných pracovníků o 4,3 procentního bodu na 38,9 procenta. Snížila se naopak výměra některých plodin jako pšenice či ječmene na úkor

plodin pěstovaných mimo jiné na technické účely, jako jsou kukuřice nebo řepka. "Od roku 2000 se snížil podíl orné půdy ze 75,9 procenta na 70,8 procenta, naopak podíl trvalých travních porostů vzrostl z 22,8 procenta na 28 procent. Rozšířila se výměra vinic, naopak ubylo chmelnic a ovocných sadů. Z plodin pěstovaných na orné půdě přibýly plochy oseté kukuřicí, řepkou nebo sójou na úkor pšenice, ječmene, plodin sklizených na zeleno nebo brambor," upozornil předseda ČSÚ Marek Rojíček.

ZDROJ: WWW.AKTUALNE.CZ, AUTOR: ČTK, 21. 9. 2021

Alkózámek do každého auta. EU zavádí povinnou přípravu na jeho montáž

Přes čtyři tisíce nehod způsobí ročně na českých silnicích řidiči pod vlivem alkoholu. V posledních třech letech zemřelo při těchto nehodách 165 lidí. Zabránit neštěstím, při nichž hraje roli alkohol, mohou alkohol testery či instalace alkoholových zámků do aut. Dle unijní regule 2019/2144/EU bude od července 2022 povinně ve všech nově vyrobených autech v rámci EU muset být „standardizované rozhraní, které usnadňuje pozdější montáž alkoholových imobilizérů do motorových vozidel“. Připodobnit to lze k takzvané „přípravě na autorádio“, kterou kdysi dostávala základní provedení aut nižších tříd – v autě byla kabeláž a reproduktory, samotný přístroj si musel motorista dokoupit. Před dvěma lety schválil Evropský parlament, že auta nově schválená do provozu od 6. července 2022 na území Evropské unie budou muset být připravena na dodatečnou montáž alkoholového zámku. Zařízení funguje tak, že řidič nenastartuje auto, dokud nedýchne do detektoru. Pokud ten v dechu odhalí alkohol, automaticky vůz zablokuje. Důvodem rozhodnutí unie je fakt, že podle statistik je alkohol příčinou čtvrtiny všech úmrtí na silnicích v EU.

Podle statistik policie z roku 2020 nejvíce dopravních nehod způsobil viník, kterému byla naměřena hodnota nad 1,5 promile (celkem 2 872 nehod, což je o 51 nehod méně než v roce 2019). Pro to, aby řidič tuto hodnotu nadýchal, přitom nestačí jedno, potřeba je spíše pět piv. U dalších 3 543 nehod byl u viníka zjištěn alkohol nad 1 promile. To předsta-

vuje 79 % všech nehod zaviněných pod vlivem alkoholu. Ze statistických údajů policie vyplývá, že jen v roce 2020 došlo v Česku k 4 486 nehodám, které způsobily řidiči pod vlivem alkoholu. Výsledkem bylo 50 mrtvých a 173 těžce zraněných. To vše navzdory tomu, že je Česko zemí s nulovou tolerancí alkoholu na silnici. Pokud policie zjistí, že řidič před jízdou pil, hrozí mu nejen pokuta, ale i zákaz řízení. Má-li v krvi více než jedno promile alkoholu, dopustil se trestného činu a v krajním případě ho soud může poslat do vězení. Podobně jako v Česku platí nulová tolerance v dalších evropských zemích, mezi nimiž figuruje například Rumunsko, Maďarsko či Slovensko (poznámka: v žádné jiné zemi EU-27 již ne, v Anglii je naopak tolerováno 0,8 ‰).

„I do budoucna je třeba striktně trvat na nulové hladině alkoholu v krvi řidičů. Ostatně podporuje to nejen každodenní praxe, ale jde také o doporučení Světové zdravotnické organizace, Evropské komise i Evropské rady pro bezpečnost silničního provozu. Totéž platí i pro cyklisty. Cyklisté a alkohol jsou dva pojmy, které spolu nejdou dohromady. Dlouhodobě jsou to právě cyklisté, u nichž je podíl nehod s alkoholem na celkovém počtu jimi zaviněných nehod ze všech skupin účastníků silničního provozu nejvyšší,“ uvádí Roman Budský z Platformy VIZE 0.

WWW.IDNES.CZ, AUTOR: FDV, 29. ZÁŘÍ 2021 (KRÁCENO)

Zdražování piva je tu. S cenou jde nahoru Plzeňský Prazdroj

Plzeňský Prazdroj od října zvedne ceny o tři procenta. Na jeho krok tradičně čekají další pivovary a nové, vyšší ceny oznamují až po lídrovi trhu. Plzeňský Prazdroj zdraží od října pivo v průměru o tři procenta. Dotkne se to většiny produktů, v průměru jde o 46 haléřů na půllitr. Poprvé po třech letech se změny týkají také čepovaných piv. Jeho zdražení v minulých letech kopírovala většina větších českých pivovarů. Naposledy Prazdroj zdražoval loni v říjnu některá balená piva, hlavně ležáky a prémiové druhy, v průměru o 3,6 procenta. Pivovar, který produkuje značky Pilsner Urquell, Radegast, Gambrinus, Velkopopovický Kozel a Birell, se během rok trvajících pandemií koronavirové silně potýkal s omezeními provozu hospod a restaurací, kde se ▶

v běžné době vyčepují v průměru čtyři z deseti vypitých piv z jeho portfolia, a zbytek se prodá v obchodech. Čepovaná piva zdražil Prazdroj poprvé od roku 2018. Tržby se meziročně snížily o více než miliardu korun na téměř 16 miliard Kč. Hlavním důvodem nižších hospodářských výsledků bylo dlouhodobé uzavření pivnic vinou pandemie, a s tím spojený nižší prodej piv. Pivovar prodal loni v tuzemsku a v zahraničí téměř 11,2 milionu hektolitřů piva, meziročně o 4,2 procenta méně. Prodej v ČR klesl meziročně o osm procent na 6,69 milionu hektolitřů, v cizině meziročně vzrostl o jedno procento na 4,52 milionu hl. Plzeňský Prazdroj je největší pivovarnickou skupinou v Česku. Od roku 2017 ji vlastní japonská společnost Asahi Group Holdings.

ZDROJ: WWW.SEZNAMZPRAVY.CZ, AUTOR: ČTK, 31. 8. 2021 (KRÁCENO)

Češi díky pandemii ušetřili. Za potraviny, alkohol a zdraví ale utratili víc

Čechům v loňském roce poznamenaném pandemií covidu klesly spotřební výdaje o 2,2 procenta. V průměru za rok každý utratil 149 810 korun, zatímco v roce 2019 to bylo 153 tisíc. Za zdraví však útraty vzrostly o téměř devět procent, za alkohol a tabák o sedm procent a za potraviny o pět procent. Spotřební výdaje se loni přeskupily, protože lidé měli menší možnost utrácet, více pobývali doma a nechodili za kulturou. Útraty za vzdělávání zaznamenaly pětinový propad, za stravování a ubytování pokles o 17 procent a za rekreaci a kulturu o 12 procent, uvedli statistici. Za potraviny a nealkoholické nápoje loni průměrný Čech utratil 30 985 korun, zatímco v roce 2019 to bylo o 1500 korun méně. Vyšší útraty měli lidé i za alkohol a tabák, za které vydali téměř 5000 korun, v porovnání s rokem 2019 o 338 korun víc. Nejvýraznější procentuální nárůst je patrný u výdajů za zdraví, které stouply téměř o 400 korun na člověka a rok. Zvedly se hlavně útraty za léčiva a zdravotnické prostředky, což může souviset s nákupem roušek a dalších ochranných prostředků. O téměř devět procent méně lidé loni utratili za oblečení a boty, z předloňských 7163 korun výdaje loni klesly na 6550 korun.

Lidé loni po většinu roku nemohli chodit do restaurací, část roku mohli

využívat pouze výdejní okénka nebo dovoz jídla domů. Stejně tak se nemohli ubytovávat v hotelech či penzionech. Ve statistice spotřebních výdajů se to projevilo 16procentním poklesem výdajů za stravování a 21procentním propadem za ubytování. Podobně dopadly i rekreace a kultura, kde byly loni výdaje o 12 procent nižší. Na jednoho občana připadly loni útraty za 8736, kdežto předloni to bylo o 1800 korun více. Nejvýznamnějšími položkami v rodinných rozpočtech jsou dlouhodobé výdaje za bydlení a energie. Loni si prvenství upevnily nárůstem podílu na 24,2 procenta. Na druhém místě zůstaly potraviny a nealkoholické nápoje, které spolky 20,7 procenta výdajů, a podíl vzrostl proti roku 2019 o 1,5 bodu. Na třetí místo se dostaly výdaje za dopravu, které na čtvrté místo sesadily rekreaci a kulturu. Z pátého místa na šesté pak loni propadlo stravování a ubytování. Nejslabší položkou v rozpočtech domácností zůstalo vzdělávání, které ještě zmenšilo svůj podíl, a zdraví, které ho naopak zvýšilo.

Covidový rok se na útratách českých domácností podepsal rozdílně. Výdaje domácností bez dětí se téměř nezměnily a loni se držely kolem 171 tisíc korun na osobu a rok. Rodinám s dětmi výdaje klesly, zatímco domácnostem důchodců stouply. Domácnosti důchodců, kterých je 1,348 milionu, loni utratily v průměru 149 204 korun na osobu, tedy o zhruba 2500 korun více než v roce 2019. O 1500 korun jim vzrostly výdaje za potraviny, o téměř 800 korun za zdraví a vyšší výdaje měly také třeba za elektřinu a plyn. Zhruba 800 korun ale ušetřily na dopravě, dalších 200 korun na oblečení a obuvi. Loni stát důchodcům poslal před Vánoci 5000 korun, ministerstvo práce to zdůvodňovalo i zvýšenými náklady a inflací. Naopak průměrné rodině se dvěma dětmi loni výdaje klesly o téměř 7000 korun na člena. Za potraviny, nealko nápoje a alkohol sice utratily více, výrazně ale ušetřily na rekreaci a kultuře, ale také na stravování a ubytování. Za rekreaci a kulturu utratily na osobu o 2500 korun méně, za stravování a ubytování pak o 3160 korun méně. Podle dostupných časových řad od roku 2000 se spotřební výdaje domácností do roku 2019 každoročně zvyšovaly, loni poprvé klesly. Vrátily se tak zhruba na úroveň roku 2018, kdy také činily přes 149 tisíc korun.

ZDROJ: WWW.NOVINKY.CZ, AUTOR: ČTK, IDNES.CZ, 30. 8. 2021

Máme jedny z nejvíce bezpečných a kvalitních potravin na světě!

Pokud jde o potraviny a jejich kvalitu, často se nám dává za vzor Německo. Ale pozor, podle posledních výsledků tzv. indexu globální potravinové bezpečnosti jsme se umístili na neuvěřitelném 5. místě z více než 100 hodnocených zemí! Co všechno se posuzovalo? Kdo se může pochlubit prvenstvím?

Ať už chceme, nebo ne, jídlo je jedním z nejčastějších témat konverzace. Řeší se i na světové úrovni, např. v podobě výzkumů či vytváření indexů mezi jednotlivými zeměmi. Jedním z těchto měřítek je tzv. Index globální potravinové bezpečnosti (GFSI), který každoročně sestavuje britský týdeník The Economist. Co u potravin hodnotí? Celkem 59 položek. Jedná se např. o to, jak jsou pro lidi dostupné, jakou mají kvalitu a jak jsou bezpečné. Zohledňuje se ovšem také stav přírodních zdrojů, např. znečištění vod a znehodnocení půdy. Zkrátka index chce co neobjektivněji zobrazit celkovou situaci ohledně bezpečnosti potravin.

Sice už víte, že jsme skončili na nádherném 5. místě, ale tiplí byste si, kdo vyhrál? Na prvním místě se umístilo severské Finsko s 85,3 bodů ze 100 možných. Stříbrnou příčku obsadilo Irsko (83,8 bodů), bronzovou Holandsko (79,9 bodů), bramborovou Rakousko (79,4 bodů) a pak jsme byli my, Česká republika (78,6 bodů). Jak si vedli naši sousedi? Německu patří 13. pozice (77 bodů), Polsku 25. (73,5 bodů) a Slovensku až 40. místo.

Základem úspěchu je kvalita produktů a fungující systém v oblasti zemědělství, potravinářství i kontroly. Aby všechno fungovalo tak, jak má, a nevznikaly žádné dramatické kauzy (např. technická sůl místo potravinářské), musí dobře fungovat dozorové orgány. Co si pod tímto pojmem představit? Státní zemědělskou a potravinářskou inspekci, Státní veterinární správu a práci hygienických stanic. Protože u nás pracují na velmi vysoké úrovni, jsou naše potraviny maximálně bezpečné. Všichni toužíme po čerstvém a kvalitním jídle. Aby měly potraviny tyto vlastnosti, potřebují se co nejrychleji dostat od farmáře nebo výrobce do obchodu. Proto se vyplatí preferovat lokální výrobky. Sledujte tedy zemi původu. Až budete zjišťovat, odkud daná potravina pochází, vyplatí se vědět, že naši zemědělci ve srovnání ▶

s ostatními používají minimální množství pesticidů a umělých hnojiv. Snaží se chovat k přírodě co nejšetrněji.

WWW.FOODNET.CZ, ZDROJ: AKADEMIE KVALITY, 22. ZÁŘÍ 2021 (KRÁCENO)

Agrární komora ČR vydala publikaci o Evropské zelené dohodě

Agrární komora ČR představila při příležitosti konání 47. ročníku mezinárodního agrosalonu Země živitelka publikaci s názvem Evropská zelená dohoda a její význam pro zemědělsko-potravinářský sektor.

Publikace shrnuje na více než stovce stran strategie, stanoviska, akční plány a legislativní návrhy, které Evropská komise v uplynulých necelých dvou letech zveřejnila, a které pod Evropskou zelenou dohodu spadají. Podobný ucelený dokument, na co se musí čestí pěstitelé, chovatelé a zpracovatelé potravin do budoucna připravit, dosud neexistoval.

Publikaci/almanach naleznete na této adrese: http://www.akcr.cz/data_ak/21/eu/AlmanachAKCR.pdf

WWW.FOODNET.CZ, ZDROJ: AGRÁRNÍ KOMORA ČR, 20. ZÁŘÍ 2021

Rohlík zavádí zálohované vratné tašky. Jedna má vydržet až 25 nákupů

Online supermarket Rohlík od středy nabídne zákazníkům možnost volby tašky při nakupování. Kromě stávajících papírových je možné vybrat si i tzv. vratnou tašku z plastu. Tu firma poskytne proti vratné záloze. Společnost reaguje na přání zákazníků, kteří jednorázové tašky odmítají. Jedna taška by měla posloužit minimálně na 25 nákupů. „Jako zákazník si u pokladny zvolíte, v jakých taškách chcete nákup dovézt. Jestli ve stávajících, nebo v nových,“ vysvětlil Olin Novák, komerční ředitel Rohlík Group. Pokud zákazník zvolí možnost vratné tašky poprvé,

Rohlík si naučtuje vratnou zálohu ve výši 250 korun. „Nákup přijde ve znovupoužitelných taškách, při příštím nákupu je vrátíte kurýrovi,“ doplnil Olin Novák. Tašky zákazník vrátí ve stejném počtu, v jakém je dostal. Pokud se rozhodne přejít zpátky na papírové, prodejce mu zálohu vrátí. Vyzvednuté tašky od zákazníka pak putují rovnou do prádelny. „Plastovou tašku umíme vyprat a dostatečně vyčistit. Je tak jedno, jestli v tom byla drogerie, nebo potraviny,“ zmínil Olin Novák. Nové tašky jsou vyrobeny z recyklovaných PET lahví a unesou 11 kilogramů nákupu. Mají mít až o 80 procent nižší dopad na životní prostředí, než je tomu u papírové tašky. Vratná taška podle společnosti rovněž produkuje o 62 procent nižší uhlíkovou stopu ve srovnání s jednorázovou. Používáním vratných tašek namísto papírových může podle e-shopu zákazník ušetřit až 300 tašek za rok.

ZDROJ: WWW.AGRIS.CZ, AUTOR: MAR, ČTK, 22. 9. 2021 (KRÁCENO)

Nebezpečné a falšované potraviny – víno (září 2021)

Neuburské, polosladké, č. š. 8B/20, alk. 11,0% obj., MZV

Kategorie: Nebezpečné potraviny
Ve víně bylo překročeno maximální povolené množství konzervantu – kyseliny sorbové.

Obal: KEG sud

Množství výrobku v balení: 50 l

Výrobce: Kamil Michna, U Kapličky 593, 696 15 Čejkovice, IČ: 70959471

Místo kontroly: Kamil Michna, "Vinotéka Vinohrádek", Karviná (Karola Šliwky 154/27, 733 01 Karviná), IČ: 70959471

Země původu: Česko

pro obsah konzervantu – oxidu siřičitého.

Obal: dřevěný sud č. 5

Výrobce: Zdeněk Mrhal, Dolní 238, Velké Němčice 69163, IČ: 47361590

Místo kontroly: ZDENĚK MRHAL, Za školou, sklep č. 4, 691 63 Velké Němčice, IČ: 47361590

Země původu: Česko

Místo kontroly: Ing. JOSEF NEJEDLÝ, Miroslav (Kostelní 1282/12, 671 72 Miroslav), IČ: 07981228

Země původu: Česko

Ryzlink vlašský 2020, moravské zemské víno, suché, alk. 12,0% obj.

Kategorie: Nebezpečné potraviny
Ve víně byl více než dvojnásobně překročen maximální povolený limit

Svatovavřínecké rosé, 2020, moravské zemské víno, polosladké, alk. 11,5 % obj.

Kategorie: Falšované potraviny
Vino bylo falšováno nepovoleným přídatkem syntetického sladidla – sacharinu.

Obal: skleněný demižon D11 o objemu 30 L

Výrobce: Ing. Josef Nejedlý, Kostelní 1282/12, Miroslav 671 72

Müller Thurgau, moravské zemské víno, bílé, polosuché, alk. 12,0 % obj.

Kategorie: Falšované potraviny
Vino bylo falšováno nepovoleným přídatkem syntetického sladidla – sacharinu.

Obal: dřevěný sud č. 4 o objemu 100 litrů

Výrobce: Ing. Josef Nejedlý, Kostelní 1282/12, Miroslav 671 72

Místo kontroly: Ing. JOSEF NEJEDLÝ, Miroslav (Kostelní 1282/12, 671 72 Miroslav), IČ: 07981228

Země původu: Česko

Ze zahraničí

Dopad covidu-19 na zemědělství, hodnocení COPA-COGECA (červen 2021 – září 2021)

Odvětví vína

Pro rok 2021 se očekává, že výsledek sklizně bude výrazně nižší než v předchozím hospodářském roce. V Itálii se očekává produkce vína až 45,3 milionu hektolitřů, což je o 9 % méně než v předchozím roce. Ve Španělsku se očekává 39,5 milionu hektolitřů, což je o 7 % méně než v roce 2020. V ostatních třech producentních zemích čelí největšímu propadu Francie, kde se očekává -29 % oproti roku 2020, maximální sklizeň 33 milionů hl. Očekává se, že Portugalsko a Maďarsko budou mít relativně stabilní výnosy, a to 6,5 milionu hl a 2,5–3 miliony hl. K historicky nízkému výnosu a krátkému období sklizně přispěla směs faktorů. Kromě jarních mrazů, které způsobily značné škody, prohloubily ztráty choroby. Pozitivní je, že se očekává lepší kvalita hroznů.

Na trzích se i přes obnovení aktivity v sektoru Horeca a pozastavení amerických cel způsobených konfliktem mezi Boeingem a Airbusem stále projevují dopady pandemie Covid. V této souvislosti je pro vinaře vítanou úlevou prodloužení platnosti povolení k výsadbě a nové výsadbě, které mělo končit v roce 2021, až do prosince 2022.

J. SEDLO/21. 9. 2021

Informace z AREV

FRANCIE: Představen plán adaptace na změnu klimatu

Zástupci odvětví vína předložili ministru zemědělství plán, jak se přizpůsobit důsledkům globálního oteplování. Vinaři upozorňují na zvýšení obsahu alkoholu, snížení obsahu kyselin v hroznech nebo

dokonce na změnu aroma. K tomu se přidávají množící se klimatické jevy, které ztěžují produkci, jako jsou vlny veder, jarní mrazy, příliš mírné zimy, příliš deštivé léto atd. „Do roku 2050 klimatické změny změní jak podmínky výroby vína, tak jeho organoleptické vlastnosti a odbyt. Francouzské vinařství se na to musí připravit a zároveň se zavázat, že přispěje ke zmírnění klimatických změn,“ píše vinařský výbor FranceAgriMer, Národní institut původu a kvality (INAO) a Francouzský institut pro révu a víno.

Od roku 2017 spolupracují s INRAE (Národní institut pro agronomický výzkum) na hledání řešení, jak zachovat specifika jednotlivých francouzských vinařských oblastí. Plán proto navrhuje zhruba čtyřicet opatření. Ta zohledňují jak přizpůsobení révy vinné, a to zlepšením znalostí o vinařských oblastech, nebo přeměnou výrobních metod (lepší hospodaření s vodou, nové pěstitelské postupy atd.), tak výběrem odrůd lépe přizpůsobených klimatickým podmínkám. Vinaři chtějí také působit na enologické postupy, aby zachovali kvalitu své produkce. Zejména doporučují upravit předpisy tak, aby jim umožnily snížit obsah alkoholu ve víně ve větším poměru, než je v současnosti povoleno, nebo upravit okyselování vín.

Akční plán rovněž doporučuje, aby se výrobci pojistili proti rozmarům počasí prostřednictvím zvláštních pojistných smluv a systémů ochrany révy. Profesní organizace chtějí také zintenzivnit výzkum a vývoj, aby bylo možné pokračovat v hledání nových řešení pro přizpůsobení. V neposlední řadě doporučují také řešení ke snížení emisí skleníkových plynů z tohoto odvětví, jako jsou iniciativy ke zvýšení kapacity zachycování CO₂ na vinicích nebo snížení spotřeby energie.

Změna klimatu tlačí vinaře na sever

Globální oteplování v posledních letech otevřelo lidem z typicky chladněj-

ších míst, jako je Nizozemsko, dveře k výrobě vína tam, kde to dříve bylo nemyslitelné. Podle Keese van Leeuwena, profesora vinařství na univerzitě v Bordeaux, je úzké pásmo mezi 35. a 50. rovnoběžkou obvykle optimální oblastí pro pěstování révy. To se však s rostoucími teplotami mění. „Vidíme, jak se pěstování vína rozvíjí v Anglii, Belgii, Nizozemsku, dokonce i ve Švédsku. Takže to jsou určitě ti, které lze považovat za vítěze. A samozřejmě ti v nejteplejších oblastech, ti budou pravděpodobně poraženi,“ řekl van Leeuwen. Změna klimatu zvyšuje pravděpodobnost sucha v již tak horkých a suchých oblastech, snižuje výnosy a ohrožuje životaschopnost pěstování révy v oblastech, jako je jižní Španělsko, Francie, Kypr nebo Sicílie. Tváří v tvář stále sušším obdobím se vinaři často uchylují k zavlažování révy vinné, což však zase zvyšuje tlak na vodní zdroje. Jedna studie zjistila, že spotřeba vody v zemědělství ve Španělsku se za 20 let od roku 1995 zvýšila šestkrát a že 70 % tohoto nárůstu bylo způsobeno využíváním zavlažování ve vinařství v La Mancha, suché, ale úrodné náhorní plošině. Někteří pěstitelé se na tuto změnu připravují. V roce 2019 zavedli výrobci v Bordeaux na seznam odrůd povolených v rámci chráněného označení sedm nových odrůd – většina z nich se typičtěji pěstuje v sušším Španělsku. Zavádění těchto nových odrůd bude zpočátku postupné, omezené na 10 % každé směsi, ve snaze pomoci také spotřebitelům přijmout nové chutě. „Lidé se budou muset přizpůsobit. Pokud se lidé nepřizpůsobí, pak je mnoho vinařských oblastí odsouzeno k zániku,“ řekl van Leeuwen.

Ruský zákon o šampaňském pod drobnohledem

Evropská komise zkoumá soulad nedávného ruského rozhodnutí o označování šampaňského s pravidly meziná-

rodního obchodu, prohlásil 16. července komisař EU pro obchod Valdis Dombrovskis a dodal, že nový zákon zavedený ruským prezidentem Vladimírem Putinem je „znepokojující“. Připomeneme, že počátkem července Putin podepsal zákon, který zakazuje používat u dovážených alkoholických nápojů výraz „Champagne“. Podle nové legislativy ponese prestižní název pouze místní šumivé víno „Šampanskoje“ – bývalé státní víno „Sovětskoje Šampanskoje“ –, zatímco francouzské apelace se neuznávají. Evropští vývozci navíc nesmějí na etiketě uvádět, že jejich výrobky patří do systému jakosti zeměpisného označení. Namísto toho budou muset používat označení „víno“ nebo „šumivé víno“ bez uvedení chráněného označení původu. Několik médií naznačilo, že tento krok má uklidnit Putina blízkého přítele a spolupracovníka Jurije Kovalčuka, miliardáře, který vlastní vinařství Novyj Svět a Massandra na okupovaném Krymu a na kterého USA uvalily sankce za to, že je jeho „osobním bankéřem“.

Dne 12. července zaslali francouzští poslanci Evropského parlamentu za Renew Irène Tolleretová a Marie-Pierre Vedrenne a více než 50 jejich parlamentních kolegů dopis komisařům Dombrovskisovi (obchod) a Januszovi Wojciechowskiemu (zemědělství), v němž vyzvali k „naléhavé akci na ochranu označení kvalitních výrobků“. Vyzvali oba komisaře, aby využili všech svých diplomatických prostředků k co nejrychlejšímu zrušení ruského rozhodnutí a v dlouhodobějším horizontu podpořili jednání o dohodě o vzájemném uznávání, která by zaručila plnou ochranu evropských kvalitních potravin na ruském trhu. Podle nich Kreml podkopává úsilí EU o zajištění ochrany jejího systému kvality a může mást spotřebitele a bránit tak v dovozu evropských vín a lihovin, přičemž také zdůrazňuje, že je třeba, aby Komise posílila ochranu a propagaci zeměpisných označení v rámci nově revidované obchodní strategie EU.

Šéf obchodu EU v reakci uvedl, že jeho útvary budou velmi pečlivě analyzovat právní důsledky tohoto zákona, a to nejen pro šampaňské, ale také pro koňak a vína a lihoviny s označením zeměpisného označení. Připomněl, že mezi EU a Ruskem neexistuje žádná dohoda o zeměpisných označeních, a proto šampaňské a koňak nejsou chráněny. „Nová opatření však jdou ještě dál, protože

ruské výrobky mohou být označeny, a to je nepřijatelné,“ prohlásil a potvrdil, že delegace Komise v Moskvě o této záležitosti jedná s ruskými orgány, aby našla řešení.

Tolleretová označila ruský zákon za „nejvýznamnější uzurpaci duševního vlastnictví evropských nápojů organizovanou třetí zemí a dramatický útok na zeměpisná označení“ a dodala, že nemůžeme nečinně přihlížet se složenými rukama.

USA: Víno z Oregonu získalo chráněné označení zeměpisného původu

Komise dala 16. července zelenou zařazení vín „Willamette Valley“ z USA do rejstříku chráněných zeměpisných označení (CHZO). Vína se vyrábějí v severozápadní části Oregonu, která je na severu ohraničena řekou Columbia, na západě pohořím Coast Range, na jihu pohořím Calapooya a na východě Kaskádovým pohořím. Označení je vyhrazeno pro tichá vína (červená, růžová a bílá) a jakostní šumivá vína. Údolí Willamette v oblasti severozápadního Pacifiku v USA představuje díky své vysoké severní zeměpisné šířce, blízkosti chladného oceánu a svahům vinic v deštivém stínu jedinečný styl severoamerického vína, poznamenávají představitelé DG AGRI.

ITÁLIE – Coldiretti odsuzuje (částečně) odalkoholizované víno

„Odstranění alkoholu z vína a přidání vody je nejnovějším bruselským trikem pro vinařské odvětví, které je již napadeno návrhem na zavedení poplašných etiket, jež mají odradit od jeho konzumace, připravovaným ve sdělení o akčním plánu na zlepšení zdraví evropských občanů.“ To potvrzuje zemědělský svaz Coldiretti při odhalení obsahu dokumentu předsednictví Rady ministrů EU, v němž se řeší praxe částečného a úplného odstraňování alkoholu z vín. Návrh počítá s povolením úplného nebo částečného odstranění alkoholu v rámci enologických postupů s možností přidávat vodu i do vín s označením původu. „Zavedení částečného a úplného odstranění alkoholu jako nových enologických postupů představuje velké riziko a velmi nebezpečný precedens, který by vážně ohrozil identitu italského a evropského vína, a to i proto, že přírodní a zákonná definice vína platná v Evropě stanoví zákaz přidávání vody,“ říká prezident svazu Coldiretti Ettore Prandini a zdůrazňuje, že je třeba zastavit

nebezpečný posun, který hrozí ohrožením hlavní komodity národního zemědělsko-potravinářského vývozu, která celkově generuje obrát přes 11 miliard € v Itálii a v zahraničí.

AREV/AYNARD/10. 9. 2021/JS

Šampaňské je jen z Champagne. Evropský soud se zastal francouzských vinařů

Sporem o pojmenování španělských barů se musel zabývat i Soudní dvůr Evropské unie. Označením „šampaňské“ se mohou pyšnit pouze šumivá vína z francouzské oblasti Champagne. Alespoň takový je dlouhodobý postoj Sdružení výrobců šampaňského Comité interprofessionnel du vin de Champagne (CIVC). Francouzští vinaři momentálně usilují o to, aby řetězec tapas barů ve Španělsku přestal používat na cedulích a sociálních sítích název Champanillo. Informovala o tom agentura Reuters. Označením, které v překladu znamená „malé šampaňské“, se tak muselo zabývat několik soudů. Obchodní soud v Barceloně nároky Francouzů zamítl s tím, že označení Champanillo nebylo určeno k označení alkoholického nápoje, ale spíše ke stravování v prostorách baru, ve kterém se šampaňské ani neprodává. Sdružení francouzských vinařů se ale odvolalo k provinčnímu soudu v Barceloně. Tento soud si u Soudního dvora Evropské unie (SDEU) vyžádal upřesnění, zda se chráněná označení původu (CHOP), jako je šampaňské, vztahuje kromě produktů i na služby. SDEU uvedl, že označení původu pokrývá i poskytované služby. Soudní dvůr EU rovněž dodal, že ochrana označení původu má zajistit kvalitu a záruku, že produkty pochází přímo z oblasti Champagne. Tento přístup navíc brání třetím stranám, aby profitovaly z pověsti šampaňského. Klíčovou součástí při posuzování, zda sporný výraz nebo označení porušuje CHOP, bylo to, zda vyvolává přímé spojení s „pravým šampaňským“. Podle SDEU se prokázalo, že použití názvu Champanillo vytvoří v mysli průměrného evropského spotřebitele, který je „přiměřeně dobře informovaný, pozorný a obezřetný“, dostatečně jasné a přímé spojení. Podle evropských soudců je však finální rozhodnutí na provinčním soudu v Barceloně. Ten by měl však přihlídnout k vyjádření SDEU.

ZDROJ: WWW.SEZNAMZPRAVY.CZ, AUTOR:

BARBORA KUČEROVÁ, 9. 9. 2021 (KRÁCENO) ▶

Výrazné oživení vývozu šampaňského do USA

Vývoz šampaňského do USA se zvedá a za první 4 měsíce roku 2021 vyskočil o 48 %, k čemuž přispěly zejména domy se silným zastoupením na trhu a pozastavení cel na 5 let (Trumpovy daně). Trh se šampaňským, který byl během pandemie vážně narušen, se opět zvedá, také díky vývozu do Spojených států. Ve stejném období byl růst podle výzkumu agentury Nielsen ještě rychlejší, a to o 60 % v celé kategorii a o 66 % v kategorii růžového šampaňského. Největším trhem podle hodnoty zůstávají Spojené státy, kde se v roce 2020 prodalo za 501,9 milionu eur 20,8 milionu lahví. I přes velmi silné oživení zůstává prodej šampaňského od ledna do května 2021 mírně nižší než v roce 2019 (-2,3 %).

Změnu přineslo především pozastavení celních sankcí na 5 let v rámci transatlantických jednání o sporu Airbus-Boeing (Trumpovy daně), které bylo definitivně přijato na summitu mezi EU a USA. Postupné a rychlé otevírání prodejních kanálů (restaurací, barů, hotelů atd.) rovněž podpořilo prodej. Je paradoxní, že Spojené státy, které jsou z hlediska hodnoty hlavním vývozním trhem pro šampaňské, patří stejně jako Rusko (kde jsou důsledky menší) k zemím, které oficiálně nechrání označení šampaňského.

VITISPHERE.COM/LAURIE
ANDRĚSOVÁ/25. 8. 2021/JS

Vývoz francouzského vína překročil úroveň před pandemií Covid-19

Díky silnému růstu oproti roku 2020 se francouzským dodávkám vína v první polovině roku 2021 podařilo na mnoha klíčových trzích překonat rok 2019. V první polovině roku 2021 Francie vyvezla 7,3 milionu hektolitřů vína s obrátem 5,2 miliardy eur. To představuje nárůst o 15 % v objemu a 40 % v hodnotě ve srovnání s prvním pololetím roku 2020, ale především nárůst o 15 % v objemu a 9 % v hodnotě ve srovnání s prvním pololetím roku 2019. Celkově jsou výsledky na hlavních trzích velmi dobré, zvláště oživení amerického trhu po pozastavení Trumpových daní na tichá vína, nemluvě o rekordních dodávkách šumivých vín, včetně šampaňského.

V první desítku vývozních destinací francouzských vín se však objevují i stinné stránky. Například pokles objemu exportu do Velké Británie na začátku roku 2021 ve srovnání s roky 2020 (-13 %) a 2019 (-12 %). Čína zase v první polovině roku 2021 dovezla více francouzského vína než v roce 2020 (+47 % v objemu a +86 % v hodnotě), nevrátila se ale na úroveň roku 2019 (-20 % v objemu a +6 % v hodnotě). Francouzská a chilská vína jen nepatrně nahrazují vína australská, která se již nedovážejí kvůli sankčním přírůzkům ze strany Číny.

WWW.VITISPHERE.COM/ALEXANDRE
ABELLAN/3. 9. 2021/JS

Rekordní hodnota vývozu italského vína

V první polovině roku 2021 dosáhl vývoz italského vína poprvé hodnoty 3,3 miliardy eur. Unione Italiana Vini (UIV) uvádí, že vývoz se tak zvýšil o 16 % v hodnotě ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku, zatímco objem vzrostl o 6 % na více než 10 milionů hektolitřů. Segment lahvových tichých vín dokonce překonal čísla za 1. pololetí 2019 o 6 %. V porovnání s průměrnou hodnotou v období 2015–2018 se prodej tichého vína zvýšil zejména v Německu (+18 %), USA (+12 %) a Kanadě (+19 %), zatímco ve Spojeném království poklesl o 8 %. UIV uvádí, že prodej šumivých vín v roce 2021 vzrostl v USA o 75 % ve srovnání s průměrem let 2015–2018 a ve Francii o 45 %.

Při porovnání prvního pololetí roku 2021 s rokem 2020 bylo dosaženo následujících temp růstu, a to především díky sprintu mezi dubnem a červnem: Šumivá vína vzrostla o 26 % (780 mil. eur), perlivá vína přišla na více než 200 mil. eur (+3 %), lahvová tichá vína na 860 mil. eur (+16 %). Vývoz tichého vína podpořila zejména červená vína z Piemontu (+24 %) a Toskánska (+20 %).

Pokles o 7 % zaznamenal pouze sektor bag-in-box a samozřejmě vývoz sudového vína, který podle zprávy trpěl neúprosnou konkurencí ze Španělska. Vinařské odvětví v Itálii očekává, že do konce roku dosáhne celkové hodnoty vývozu téměř 7 miliard eur, a to i díky nově zavedené podpoře prodeje ve výši 25 milionů eur, která bude k dispozici od podzimu.

WEINWIRTSCHAFT/16. 9. 2021/JS

Exportní rekord pro Frizzante

Týdeník Corriere Vinicolo analyzuje úspěšnost italských perlivých vín. V roce 2020 dosáhla italská perlivá vína rekordního obrátu na exportních trzích. Hodnota činí 429 mil. eur (meziročně +4 %) za 1,9 mil. hektolitřů. Frizzante (perlivé víno) tak přežilo rok lépe než Spumante (šumivé víno), které v objemu prodeje pokleslo o 7 % a v hodnotě o 4 %. Pokles cen šumivého vína ale není způsoben pouze pandemií, začal již v roce 2019, kdy bylo třeba udat velký objem sklizně z roku 2018. Frizzante tvoří 9 % celkového objemu vyvážených vín a 7 % jejich hodnoty. Nejdůležitějším vývozním trhem pro italské perlivé víno je stále Německo, kam směřuje 26 % lahví, následují USA (19 %), Mexiko (7 %), Rakousko, Rusko, Česká republika, Spojené království a Francie (po 4 %) a Nizozemsko a Španělsko (po 3 %). Mezi lety 2010 a 2020 se počet vývozních trhů zvýšil z 98 na 126.

V rámci celkové produkce tvoří 45 % perlivá vína s CHZO, 37 % odrůdová a stolní vína bez označení původu a 18 % vína s CHOP. Lambrusco s označením původu (CHOP a CHZO) zaujalo v roce 2020 největší podíl se 160 miliony vyrobených lahví. Na druhém místě je Prosecco DOC (21 % produkce perlivého vína). Produkce perlivého Prosecca již neklesá tolik jako v předchozích letech a v loňském roce činila 87 mil. lahví z celkového počtu 501 mil. lahví DOC. V případě italského perlivého vína tvoří bílé, stejně jako červené, 45 % a zbývajících 10 % připadá na růžové. U šumivého vína dosahuje růžové jen 7 %.

DDW/26. 8. 2021/JS

Gruzie posiluje vývoz

Gruzie se již několik let více zaměřuje na export – a úspěšně. Export v období od ledna do července 2021 dosáhl hodnoty 125 milionů amerických dolarů, což je o 9 % více než ve stejném období předchozího roku. Objem se zvýšil o 12 % na celkových 55 mil. lahví. Pět nejvýznamnějších exportních zemí tvoří Rusko (+9 %), Ukrajina (+15 %), Polsko (+28 %), Čína (+7 %) a Kazachstán (+35 %). Gruzie se však snaží získat silnější pozici na dalších strategicky důležitých trzích s vínem po celém světě. Například britský trh vzrostl o 85 %, v USA ▶

se hodnota vývozu zvýšila o 35 %, v Německu o 18 % a v Litvě o 51 %. Gruzie produkuje celkem asi 2 miliony hektolitrů vína, v loňském roce bylo do 58 zemí světa exportováno přibližně 100 milionů lahví.

WEINWIRTSCHAFT/26. 08. 21

Očekávané zvýšení cen vína v Německu

Jarní mrazy, krupobití, extrémně vlhké počasí v letních měsících a z toho plynoucí vysoký infekční tlak houbových chorob, ale také škody způsobené slunečním úpalem. To je charakteristika ročníku 2021 ve württemberské vinařské oblasti. Zahájení hlavní sklizně hroznů se očekává 25. září. Co se týče množství, očekává se menší průměrný ročník s výnosy kolem 95–100 hl/ha. Začátek sklizně je v normálních mezích, na rozdíl od extrémně brzkých začátků sklizně v předchozích letech. Vzhledem k tomu, že hrozny jsou stále zdravé, očekává se kvalitativně dobrý ročník.

Co se týče prodeje vína, pandemie se na vinařství projevila různými způsoby. Podniky se zaměřením na gastronomii – včetně vlastních – a přímý prodej utrpěly více než podniky se zaměřením na maloobchod s potravinami. Zrušení festivalů a spolkových akcí téměř ve všech vinařských obcích vedlo také k propadu prodeje vína, který mohl být jen v omezené míře kompenzován jinými prodejními kanály. Trend zvýšených nákupů v maloobchodech s potravinami a diskontech se v posledních měsících mírně snížil a nyní je na úrovni před počátkem pandemie. Důsledkem je, že dojde ke zvýšení cen vína, řada podniků již oznámila zvýšení cen, a to i z důvodu zvýšení nákladů na sklo, kartony a energie. Spotřebitelé očekávají regionálnost a kultivovanou krajinu, ale nejsou ochotni za to platit. K tomuto tématu se vyjádřil i bádensko-württemberský ministr zemědělství a vinařství Peter Hauck. Apeloval na to, že „kdo chce mít regionální produkty v obchodě trvale, musí za ně také zaplatit“.

DDW/17. 9. 2021/JS

Podzimní trh vínem v Německu

Spolkový statistický úřad zveřejnil odhad sklizně německého vína v roce

2021 ve výši 8,7 milionu hektolitrů. Na podzimním trhu vínem se objevily náznaky sklizně, jak ukazují první cenové nabídky. Podle nich se očekává zdražení bílých odrůd o zhruba 10 centů za litr. Ceny aromatických odrůd (mošt vhodný pro kvalitní víno, neobohacený, sířený), jako jsou Muškát Morio (1000 eur/1000 litrů), Bacchus (900 eur/1000 litrů), Müller-Thurgau (800 eur/1000 litrů) Scheurebe, Sauvignon blanc a další, jejichž ceny byly po léta stabilní, pravděpodobně ještě vzrostou. Aroma je opět žádané, ročník 2021 bude skvělým ročníkem bílého vína. Vína mají kyseliny, aroma a strukturu. Klarety, růžové a blanc de noir budou také dobré.

WEINWIRTSCHAFT/16. 9. 2021/JS

DOC Soave snižuje výnos pro rok 2021

Členové konsorcia DOC Soave se rozhodli omezit sklizeň hroznů v roce 2021 z 15 na 13 t/ha (-13 %) a v oblastech Soave Classico a Colli Scaligeri ze 14 na 13 t/ha (-7 %). Certifikovaná ekologická vinařství a vinařství, která se v posledních dvou letech vzdala povolené nadprodukce v maximální výši 20 %, jsou z tohoto nařízení vyňata. Toto rozhodnutí bylo učiněno s cílem zachovat rovnováhu v objemu produkce a zvýšit cenu lahvového vína. Současný rok vykazuje známky oživení trhu, ale stále existuje i mnoho nejistot, proto se rozhodli pro opatrnost.

Konsorcium očekává, že sklizeň začne v posledním týdnu září. Soave je prvním velkým bílým DOC, které rozhodlo o omezení výnosů pro letošní sklizeň, červená DOCG Chianti a Brunello di Montalcino o tom rozhodly již v červenci.

WEINWIRTSCHAFT/26. 08. 21 /

Ceny parcel ve francouzských viničnících tratích jsou stabilní

Francouzský zemědělský statistický úřad Agreste zveřejnil přehled o cenách za hektar vinic. Podle údajů zůstaly ceny francouzských vinic do značné míry stabilní a podle očekávání jsou nejdražší v Burgundsku a Champagne. Nejdražšími francouzskými tratěmi s cenou téměř 6,8 milionu eur za hektar půdy (neosázené) jsou Grand Cru v Côte d'Or. Meziročně (2019/2020) se ceny pozem-

ků zvýšily o 4 % z 6,5 mil. eur. Viniční tratě v rámci AOP Champagne stojí v průměru 1,10 milionu eur na hektar, což je o jedno procento méně než v roce 2019 (1,11 milionu eur). Naopak v AOP Bergerac jsou ceny ve výši 8 000 €/ha francouzským průměrem pro tratě zařazené do AOP. Na jihu, v Languedoc-Roussillonu se ve všech apelacích ceny téměř nezměnily a ve většině případů se požaduje 10–20 tisíc eur za hektar. Rhône a Provence zůstávají z velké části rovněž beze změny, ale na mírně vyšší cenové úrovni.

WEINWIRTSCHAFT/9. 8. 2021/JS

Je očekáván krátký průběh sklizně hroznů v Německu

Mnozí pozorovatelé trhu počítají s třítydenní lhůtou pro hlavní sklizeň ve Falcu a očekávají, že také většina Ryzlinku rýnského bude sklizena do 8. října. Celkově jsou předpoklady z Porýní a Falce podobné. Rheingau, Nahe a Mosel následují Falc s mírným časovým odstupem.

Ceny moštu jsou převážně stabilní a mírně nad úroveň loňského roku. Diskutuje se o moštích odrůd Pinot gris a Dornfelder – růžové. U Rulandského šedého se většina účastníků trhu shoduje, že cena moštu se pohybuje nad 150 eur/hl. Menšina je skeptická k tomu, zda zpracovatelé tuto výkupní cenu dodrží i během podzimu. Růžový mošt z Dornfelderu se původně prodával za 70 eur/hl, než výkupci snížili cenu na 65 eur/hl. Nyní jeho prodej slabne. U všech ostatních odrůd není v současné době obchodování problémem. Poptávka odpovídá nabídce. Ceny moštů odrůdy Müller-Thurgau a dalších bílých odrůd pro jakostní víno se pohybují kolem 80 eur/hl, totéž platí pro mošt k získávání klaretu z Modrého Portugalu. Odrůdy oblíbené u výrobců šumivých vín, Chardonnay (100 €/hl moštu pro jakostní víno) a klarret Pinot noir (90 €/hl moštu pro jakostní víno), jsou žádané i pro zemské víno za 70 €/hl. Vzhledem k tomu, že moštů pro pozdní sběr bude pravděpodobně výrazně méně, jejich ceny se zvyšují na 95 eur/hl. Mošty pro bílá zemská vína se obchodují za 55 eur/hl.

První dojmy z vinic ukazují, že riziko hniloby bude ovlivňovat sklizeň. Těkavé kyseliny jsou v roce 2021 problémem, je to tedy opět otázka včasnosti sklizně. Cukernatost moštu je nižší než v předchozích letech v důsledku rychlého prů-

běhu sklizně. Zvyšování cukernatosti se tak stává stejně významným problémem jako odkyselování.

WEINWIRTSCHAFT/23. 9. 2021/JS

Nový způsob, jak šetřit oxidem siřičitým

V Ústavu pro zemědělsko-potravinářský a lesnický výzkum a vývoj v Kastilii-La Mancha se vědci pokusili nahradit oxid siřičitý (SO₂) při vinifikaci bílého vína, a to buď zcela, nebo částečně, nasycením moštu oxidem uhličitým (CO₂). Jejich pokus se týkal odrůd Chardonnay a Airén. Stejně mošty byly vinifikovány třemi způsoby: kontrolním, s 50 mg/l SO₂; snížením SO₂ na polovinu s úplným nasycením moštu CO₂; a úplným potlačením SO₂ s nasycením CO₂ provedeným díky difuzoru z nerezové oceli Inyevcin.

Klasické enologické analýzy při lahování neodhalily mezi víny žádné významné rozdíly. Ani jejich obsah těkavých látek se příliš nezměnil, pouze nasycení moštů CO₂ a snížení dávek SO₂ vedlo ke vzniku ovocitějších a květinnějších vín. Při degustaci spotřebitelé i zkušení degustátoři ocenili přibližně stejně všechny varianty, aniž by zaznamenali jakoukoli oxidaci u vín s nízkým obsahem síry nebo bez ní. Mikrobiologická stabilita byla sledována po dobu 12 měsíců po stáčení. Zatímco u vín bez SO₂ byly pozorovány známky jablečno-mléčného kvašení, vína s poloviční dávkou zůstala dokonale stabilní.

WWW.VITISPHERE.COM/MARION

BAZIREAU/20. 8. 2021/JS

Byl založen Kulatý stůl pro udržitelné vinařství za účelem boje proti změně klimatu

Byla vytvořena koalice předních vinařských značek, malých producentů, distributorů, maloobchodníků a ekologických organizací s cílem urychlit udržitelná opatření ve vinařském odvětví. Mezinárodní vinařská komunita se spojila v boji proti změně klimatu s cílem vytvořit globální standard udržitelnosti v tomto odvětví. Kulatý stůl pro udržitelné víno (Sustainable Wine Roundtable, SWR) bude vycházet z regionálních certifikací udržitelnosti a vytvoří konsensus v tom, co udržitelnost znamená, jak se uplatňuje a měří.

„Existuje mnoho inovativních programů a projektů, jejichž cílem je učinit vinohradnictví a vinařství šetrnějšími k životnímu prostředí a sociálně spravedlivějšími. Naším cílem je spojit je dohromady, aby vznikla jednoznačnost, soudržnost a spolupráce, které jsou nezbytné k tomu, aby se vinařský sektor prosadil jako lídr na světové scéně udržitelnosti,“ řekl Richard Bampffield, první předseda kulatého stolu. Členové budou zvyšovat povědomí o klíčových otázkách udržitelnosti a rozvíjet postupy pro jejich řešení. Mezi klíčové oblasti, kterými se budou zabývat, patří sucho, záplavy, zvyšující se teploty, lesní požáry, diverzifikace vinic a sociální tlak v oblasti práv pracovníků. SWR poskytne jasný návod, jak dostat vinice a vinařství na cestu udržitelnosti, a pomůže maloobchodníkům a spotřebitelům zapojit se do používání ekoznaček a ekologických tvrzení a porozumět jim.

SWR se sídlem ve Velké Británii zahajuje činnost se 49 zakládajícími členy: Ahold Delhaize, Alko, Alliance Wine, Amfori, Amorim Cork, BLB Vignobles, British Glass, BSI, Catena Institute of Wine, Château Léoube, Cloudy Bay, Concha y Toro, Conseil Interprofessionnel du Vin de Bordeaux (CIVB), Diversity in Food and Beverage, Domaine Bousquet, dr. Loosen, Enotria & Coe, Equalitas, Famille Perrin, Fish Friendly Farming, Food Alliance, Grupo Avinea, Hochschule Geisenheim University, International Wineries for Climate Action, JancisRobinson.com, Journey's End Vineyards, Lidl GB, Napa Green, New York Wine & Grape Foundation, North South Wines, Preferred by Nature, Ramón Bilbao, Schenk Group, Ste Michelle Wine Estates, Sustainable Agriculture Network, Sustainable Winegrowing Australia, Sustainable Winegrowing British Columbia, Systembolaget, The Co-op UK, The Fairtrade Foundation, The Porto Protocol, The Wine Society, Treasury Wine Estates, Vingruppen, Vintage Wine Estates, Waitrose & Partners, Whole Foods Market, Wines of South Africa, WWF South Africa.

WWW.THEDRINKSBUSINESS.COM/ELOISE

FEILDEN/16. 9. 2021/JS

Přednášky o PIWI vínech a změně klimatu dne 12. 9. 2021

V neděli od 9 do 12 hodin uspořádali PIWI Německo a PIWI International

blok audiovizuálních přednášek v němčině. Po zahájení Eckhardem Winterem ze stejnojmenného vinařství promluvil Martin Darting z WINE SYSTEM o úspěšné stylistice vín z PIWI odrůd.

Následovala velmi zajímavá přednáška Christiny Freundové z DLR Neustadt/W. o projektu VitiFIT k marketingu PIWI odrůd. Na projektu se podílí více německých institucí (Geisenheim, Freiburg, Neustadt) a několik vinařů. Řeší se redukce mědi ve vinicích, šlechtění, stylistika vína, marketing a ekologie a prognostický systém VitiMeteo. Několik postřehů:

- PIWI odrůdy nejsou v Německu plošně rovnoměrně rozšířeny, ve východním Německu tvoří 5 až 7 % plochy vinic, naopak nejméně jsou rozšířeny (pod 1 %) ve vinařských oblastech Mosel, Mittelrhein a Rheingau. Průměr Německa činí necelé 3 %.
- Důvod nízkého rozšíření: vinaři tvrdí, že není poptávka po vínech PIWI odrůd, zástupci spotřebitelů zase, že není nabídka těchto vín.
- Z dotazníkové akce mezi vinaři vyplynulo, že 60 % vinařů plánuje pěstovat i PIWI odrůdy, 40 % s nimi nepočítá. Důvodem proč je chtějí pěstovat, je u poloviny ekologie, z 19 % změna klimatu a velká část i z ekonomických důvodů.
- Dotazován byl i soubor 250 producentů PIWI odrůd s 800 víny:
 - 26 % prémiových podniků pěstuje i PIWI odrůdy.
 - PIWI odrůdy pěstuje 65 % podniků konvenčně a 35 % s biocertifikátem.
 - 83 % PIWI vín jsou odrůdová vína, 17 % tvoří cuvée.
 - Cena ze sklepa: průměr činil 8,10 €/láhev, odrůdové 8,00 a cuvée 8,50 €/láhev, v případě biovína byla průměrná cena téměř 10 €. Cenové rozpětí se pohybovalo mezi 5 až přes 20 €/láhev.
 - Většina podniků (55 %) při prodeji nezískává cenovou výhodu z PIWI oproti klasickým odrůdám, v případě bioprodukce je tento podíl ještě vyšší. Největší podíl cenové výhod u PIWI odrůd se v Německu získává u těch nejnovějších a nejznámějších – Sauvignon gris, Sauvignon, Muscaris, Pinotin.

Blok přednášek pokračoval vystoupením vinařky Anji Gemmrichové z Württemberska, ve kterém pojednala o nových cestách pro rodinné vinařství. PIWI odrůdy začali pěstovat v roce 1997 Regentem, nyní tyto odrůdy tvoří 20 % ▶

plochy jejich vinic, převážně na strmých svazích. Nejlépe prodejny je Bronner, Cabernet blanc zpočátku hodně sprchával, Cabernet Cortis používají i na růžové víno, dále pěstují Muscaris, Sauvignier gris a Sauvignac. Využívají hodně i cuvée s fantazijními názvy. Pro PIWI vína zavedli samostatnou řadu UNKAPUTT-BAR (nezničitelné), zkouší i pálenku z PIWI matolin.

Závěrečnou přednášku, týkající se změny klimatu a ekonomickými následky pro vinohradnictví, měla prof. Simone Looseová z HS Geisenheim University. Mimo jiné uvedla nejvýznamnější následky změny klimatu na vinohradnictví:

- dozrávání všech odrůd najednou a tím zkrácení období sklizně;
- vyšší cukernatost a nižší obsah kyselin;
- stres suchem, vliv na růst a vývoj rostlin;
- větší potřeba ochrany rostlin před chorobami;
- časnější rašení a s tím související nebezpečí poškození jarními mrazy;
- větší meziroční kolísání výnosu hroznů;
- senzorické ovlivnění vína stresem ze sucha;
- ztráta výnosu (krupobití, jarní mráz).

Náklady v Německém vinohradnictví činí v průměru 6 694 €/ha v případě vinice na rovině, 11 666 €/ha v případě svahu obdělávaného pomocí navijáku a využití sklizeče pro svahy a v případě téhož svahu s navijákem a ruční sklizní je to 14 557 €/ha (viz Vinařský obzor č. 9). Při využití minimálního řezu se náklady ve stejných situacích snižují o 2 129/2 502/4 382 €/ha (viz Vinařský obzor č. 10). V případě pěstování PIWI odrůd se náklady snižují o nepotřebnou část přípravků na ochranu rostlin a v průměru o 7 průjezdů vinicí traktorem. Takže optimální je minimální řez s PIWI odrůdami.

JIŘÍ SEDLO

Změny v ekologické legislativě pro biovinařství vyplývající z přijetí nařízení Rady (EU) o ekologické produkci č. 2018/848

Od 1. 1. 2022 nabývá po delší době účinnosti nařízení č. 2018/848, které se dotýká i vinařů. Mimo jiné se zpřísňuje možnost výsadby biovinic sazenicemi z konvenčního pěstování, stát povede

seznam druhů, u kterých to bude možné, bude záviset na dostupnosti biosazenic. Dále souběžná konvenční a bioprodukce totožných odrůd révy vinné bude možná jen během plánu přechodu, který musí být zahájen co nejdříve a ukončen do pěti let. Souvisí s tím i zpřísněná evidence. Při vinifikaci se zvyšuje povolená teplota ohřevu rmutu ze 70 na 75 °C a naopak se už nesmí používat perlit a pektolytické enzymy, želatina nesmí pocházet z prasat a vyzína musí pocházet ze schváleného rybolovu nebo z bioprodukce. Jsou stanoveny výjimky pro doběh produktů do 31. 12. 2023 nebo do vyčerpání zásob. Pro fermentaci bude možné používat pouze ekologické kvasinky. Bude vystavován nový certifikát ekologického podniku.

ZDROJ: MZE, AUTOR: J. SEDLO

JAPONSKO – Ekologické zemědělství v Japonsku i přes úskalí mírně získává na popularitě

Přestože japonská vláda zahájila novou strategii na podporu ekologického zemědělství, stále před zemědělci stojí řada výzev. Především jde o snížení nákladů zemědělců na výrobu bioproduktů a následně cen biopotravín, zajištění efektivity výroby, nalezení řešení, jak zmírnit fyzickou zátěž zemědělců a také rozšířit prodejní kanály a zlepšit distribuci spotřebitelům. Cílem Strategie zelených potravin, kterou japonská vláda představila v květnu letošního roku, je růst výměry půdy v ekologickém režimu do roku 2050 na 25 % (1 mil. ha).

Podíl zemědělské půdy využívané pro ekologické zemědělství v Japonsku v současné době představuje pouze 0,5 % zemědělské půdy. V minulosti byla v zemědělské politice státu nad ekologickými aspekty upřednostňována vyšší efektivita produkce z důvodu hornatého terénu a omezené výměry půdy vhodné pro zemědělství.

Obtíže přináší i japonské klima, které je v porovnání s Evropou a USA teplejší a vlhčí. Japonští zemědělci proto musí používat k prevenci proti chorobám a škůdcům větší množství chemických látek.

Podle průzkumu Ministerstva zemědělství je cenová hladina produktů organického zemědělství zhruba o 40 – 80 % vyšší než u těch konvenčních. Dle zástupce řetězce s biopotravínami Bio c' Bon Japon sice trh s eko-potravinami

mi zaznamenal mírný nárůst zákazníků v posledních měsících, avšak aby se poptávka zvýšila výrazněji, ceny by musely být vyšší jen o 20 – 30 %. Problematické je také zajištění stabilních dodávek kvůli malému množství produkce a často neuspokojivému vzhledu prodávaných komodit.

I přes tyto překážky se způsob, jak farmáři i spotřebitelé pohlíží na ekologické zemědělství, změnil. Mnoho zemědělců se nyní o tento druh hospodaření začalo zajímat s cílem na něj přejít.

IRENA LEOPOLDOVÁ, ZEMĚDĚLSKÝ DIPLOMAT, VELVYSLANECTVÍ ČR V TOKIU, IRENA_LEOPOLDOVA@MZV.CZ

Někteří vinaři označují obsah siřičitanů ve svých vínech a uvažují o uvádění dávků mědi ve vinici

„Siřičitany jsou berlička,“ říká Didier Berthollier, který doufá, že brzy bude připravovat vína bez siřičitanů při lahvování, která vydrží deset let. Savojské vinařství uvádí na všech svých zadních etiketách dávku siřičitanů při stáčení, aby splnilo očekávání zákazníků ohledně transparentnosti. Uvažuje i o uvedení množství mědi aplikované v daném roce na hektar vinice. „Zatím jsem to nikde jinde neviděl,“ říká Didier Berthollier, vinař ze Savojska. V posledních dvou letech Domaine la Combe des Grand'Vignes (obhospodařuje 12 hektarů v ekologickém režimu) uvádí na zadních etiketách svých asi deseti ročníků koncentraci siřičitanů naměřenou při každém lahvování. „Proč neříct jasně, co používáme?“ dodává vinař.

Každá analýza, kterou provádí laboratoř před lahvováním, je zobrazena díky zvyku Domaine la Combe des Grand'Vignes mít na každé zadní etiketě malý dodatečný štítek, který umožňuje úpravy podle dávek a ročníků (díky druhé hlavě namontované na klasickém etiketovacím stroji). Didier Berthollier uznává, že tuto snahu o přesnost a transparentnost většina spotřebitelů pravděpodobně nevnímá: „Může je však uklidnit, když vidí, že jsme si s tím dali práci.“ „Doufám, že tyto informace budou zobecněny na všechna vína,“ potvrzuje sommelier Fabrizio Bucella (profesor na Inter Wine & Dine v Bruselu), podle něhož je mylné se domnívat, že spotřebitel nebude schopen tyto informace vstřebat. Tyto informace už vinař zná, tak proč je tajit? ▶

Pokud se v minulosti vyskytla otázka uvádění reziduí pesticidů, při současné orientaci na ekologii již není tak významná. Takže není důvod proč neuvádět aktuální roční dávku mědi na hektar. Tím se oznamuje, že se používá měď, ale její množství je nízké, i při 11 ošetřeních jako například při silném tlaku plísňové révy v roce 2021.

WWW.VITISPHERE.COM/ALEXANDRE
ABELLAN/3. 9. 2021/JS

Přísné omezení používání glyfosátu

Dne 8. září vstoupilo v Německu v platnost nové nařízení o ochraně rostlin. Zavádí omezení používání přípravků na ochranu rostlin v některých chráněných oblastech, v blízkosti vodních ploch a omezení používání glyfosátu až po jeho zákaz.

S okamžitou platností bude zakázáno používání glyfosátu v oblastech ochrany vod; obecně bude glyfosát v Německu zakázán od roku 2024. Do té doby je používání glyfosátu v oblastech, kde je dosud povolen, možné pouze za určitých podmínek. V oblastech ochrany přírody je glyfosát zakázán, stejně jako přípravky nebezpečné pro včely nebo opylovače, pokud spolkové země nestanoví výjimky. Pro vinohradnictví platí obecná výjimka, mimo chráněné oblasti lze glyfosát ve vinohradnictví stále používat v souladu s pravidly správné odborné praxe.

Při aplikaci přípravků na ochranu rostlin musí být v budoucnu dodržena ochranná vzdálenost od vodních ploch 10 metrů nebo 5 metrů v případě celoročního ozelenění meziřadí. Výjimku tvoří „malé vodní plochy“, ačkoli tento pojem není v celé zemi jednotně definován a je zakotven pouze v zemském právu.

DDW/17. 9. 2021/JS

Evropský úřad pro bezpečnost zakázal používat zdravotní tvrzení u extraktu ze semen révy

Vědecký Panel pro dietetické produkty, výživu a alergie Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (NDA Panel EFSA) zakázal používat zdravotní tvrzení u extraktu z hroznových semen MegaNatural-BP. Konkrétně se jedná o tvrzení o jeho údajné schopnosti udr-

žet normální krevní tlak. Podle EFSA nebyly ze strany americké společnosti Polyphenolics, která tento extrakt vyrábí, poskytnuty důkazy o způsobu či mechanismu, díky kterému by extrakt byl skutečně schopen udržovat běžný krevní tlak u lidí.

ZPRAVODAJ PK ČR 34/2021

Příprava nové SZP

Francouzský zákon o klimatu

Francie přijala svůj klimatický zákon: hnojiva na bázi dusíku musí být omezena, stejně jako spotřeba masa. Snížení spotřeby minerálních dusíkatých hnojiv je podřízeno národnímu cíli snížit do roku 2030 emise oxidu dusného o 15 % a emise amoniaku o 13 %. Zákon předpokládá zavedení poplatku za používání těchto hnojiv, pokud se dva roky po sobě nepodaří cíle splnit.

Současně zákon zavádí povinnost nabízet vegetariánské menu ve školních jídelnách alespoň jednou týdně, a to za podmínky, že bude zaručena nutriční vyváženost samotných jídel. Co se týče vzdělávání, všechny kurzy kulinářského vzdělávání budou muset do svých referenčních materiálů zahrnout moduly „o zdravotních a environmentálních přínosech diverzifikace zdrojů bílkovin v lidské výživě“. Vedoucí pracovníci stravovacích služeb budou navíc muset upřednostňovat „dodavatele zemědělských produktů a potravin, které splňují požadavky na ochranu životního prostředí“.

Kromě toho byl stanoven cíl „nulové artificializace“ do roku 2050. To znamená, že míra artificializace půdy by se měla do příštích deseti let snížit na polovinu, což povede k zákazu výstavby nákupních center a rozšiřování měst na venkově.

Rada pro zemědělství o ekologickém zemědělství

Členské státy EU přijaly závěry o akčním plánu na podporu ekologického zemědělství, který navrhla Komise. Vyslovily se pro dobrovolná opatření a pro to, aby cíl 25 % zemědělské půdy věnované ekologickému zemědělství do roku 2030 byl stanoven na úrovni EU, a nikoli na úrovni členských států, a to s ohledem na různá východiska jednotlivých zemí. Delegace rovněž trvaly na tom, že souběžně s nabídkou by měla být posílena i poptávka. V návrhu textu se totiž zdů-

razňuje, že je třeba zohlednit specifika a rozdílná východiska členských států a že je důležité zajistit „vyvážený rozvoj poptávky a nabídky, aby byla zajištěna budoucí ziskovost trhu s biopotraviny v EU“. Členské státy vzaly na vědomí zahájení jednání s hlavními obchodními partnery o novém sjednání dohod o rovnocennosti pro ekologické zemědělství.

Copa-Cogeca zaujala v této věci své stanovisko a podpořila strategii navrženou Komisí. Připomíná, že odvětví ekologického zemědělství bude muset být podporováno propagační politikou, aby „podpořilo rozvoj a rozšíření evropských produktů, a ne aby zvýhodňovalo mimo-evropskou produkci“. Zemědělské organizace a družstva žádají v zájmu pomoci ekologickým producentům v EU o větší financování digitálních řešení a řešení založených na umělé inteligenci. Svazy rovněž poukazují na nedostatek evropských rostlinných bílkovin pro krmení hospodářských zvířat a připomínají, že v roce 2019 bylo 80 % všech ekologických pokrutin do EU dovezeno z Číny.

Organizace na podporu ekologického zemědělství IFOAM odhaduje, že k dosažení 25 % ekologicky obhospodařované půdy v EU do roku 2030 by EU musela zvýšit celkové výdaje na SZP 3 až 5krát, věnovat 9 až 15 % rozpočtu na ekologické zemědělství (namísto 3 %, jak tomu bylo v roce 2018), a požádat členské státy, aby ve svých strategických plánech stanovily národní cíl pro tento typ zemědělství na základě analýzy potřeb produkce.

Priority slovinského předsednictví

V návaznosti na změnu předsednické trojice v Radě Evropské unie Slovinsko postoupilo několik témat, na něž se Rada během šesti měsíců zaměří: kromě dokončení textů SZP (technické záležitosti) plánuje Rada přijmout závěry o ekologickém zemědělství a o označování původu a výživové hodnotě, dále o posílení postavení zemědělců v potravinovém řetězci, přičemž hlavní pozornost bude věnována venkovským oblastem, zásobování potravinami v době krize, dobrým životním podmínkám zvířat a zdraví rostlin, jakož i propagační politice.

Evropský kodex chování pro potravinářský průmysl

Evropská komise ve spolupráci se zúčastněnými stranami z oblasti průmyslu vydala kodex chování pro potravinářský sektor EU. Tento dokument podepsalo ▶

více než dvacet profesních organizací a přibližně čtyřicet společností. Kodex má napomoci tomu, aby se potravinový řetězec stal udržitelnějším a šetrnějším k životnímu prostředí v souladu s cíli strategie F2F. Dokument vymezuje tři prioritní oblasti: podpora zdravých a udržitelných vzorců spotřeby potravin, zlepšení udržitelnosti vnitřních procesů v odvětvích zpracování potravin, maloobchodu a stravování a zlepšení udržitelnosti potravinového řetězce ve vztahu k prvovýrobcům.

AREV/AUTOR: AYNARD/1. 9. 2021/JS

Zkrácený záznam ze společného jednání výborů CONT, AGRI a ENVI Evropského parlamentu v 10:30 až 12:21 dne 1. 9. 2021

Reforma SZP by měla být přijata do konce roku 2021. Z dlouhodobého pohledu se rozpočet stále snižuje. Členské státy předloží Komisi národní strategické plány pro SZP.

Zástupce Evropského účetního dvora: Mimo jiné i častější záplavy vedly k urychlení zelené transformace ke splnění klimatických cílů v roce 2030 a 2050. Zemědělské emise tvoří 10 % celkových skleníkových plynů EU a od roku 2010 se nesnížily. Všechny sektory ekonomiky, včetně zemědělství, musí zvýšit svoji snahu. Z auditu SZP vyplývá, že financování klimatických akcí SZP představuje 50 % veškerých výdajů. Role zemědělství je tedy naprosto zásadní. Komise vydává více než ¼ veškerých výdajů SZP na boj se změnou klimatu. Hlavními problémy jsou chov dobytka, hnojení a obdělávání půdy. Během SZP 2014 – 2020 se emise prakticky nezměnily. Chov dobytka představuje polovinu zemědělských emisí, které jsou od roku 2010 stabilní. SZP podporuje produkci zvířat, místo jejího snižování. Emise z hnojiv se zvýšily, SZP podporuje postupy, které mají negativní dopad na produkci skleníkových plynů. Podporuje například odvodnění půdy. Nepodporuje zalesňování ani konverzi orné půdy na trvalé pastviny. Evropské právo neaplikuje na zemědělství princip, že „znečišťovatel platí“.

Doporučení EÚD:

1. Komise by měla podniknout kroky k regulaci emisí z chovu dobytka a z hnojiv

2. Komise by měla podniknout kroky k regulaci emisí z obdělávaných odvod-

něných půd (rašelinisté a mokřady) a zvest podporu na jejich znovu zavodnění

3. Komise by měla zavést indikátory pro pravidelné hodnocení skleníkových plynů v období 2021 – 2027 a měla by odměňovat zemědělce za dlouhodobé odstraňování uhlíku z koloběhu

Zástupce DG AGRI: Komise bude podporovat udržitelné zemědělství. Členské státy na to budou muset věnovat významnou část zemědělských podpor. Zemědělství se bude podporovat i na základě uhlíkové stopy.

Zpravodaj výboru CONT: Redukce počtu hospodářských zvířat je pro snížení emisí neúčinnější. Dále je třeba řešit plýtvání potravinami – 1/3 se nespotřebuje. SZP by měla stimulovat redukci tohoto odpadu. Dále by měla podpořit snižování uhlíku v zemědělství.

Poslanci výboru AGRI:

H. Dorfmann – Zpráva je správná, ale trochu jednostranná. Přibližně 60 % skleníkových plynů v zemědělství vytváří živočišná výroba. Je otázkou, zda redukovat počet zvířat. Spíše je nutné snížit jejich koncentraci. Výzkumné středisko EU (JRC) zveřejnilo zprávu, že když se sníží stavy zvířat v EU, budou se chovat jinde na naší planetě. Je třeba více podpořit snížení uhlíkové stopy.

M. Häusling – Je třeba vytvářet v půdě více humusu a pěstovat méně kukuřice.

I. David – Je proti úpravám SZP v rámci klimatické změny, která není způsobena člověkem, obdobné změny tady byly i dříve. Zelený úděl je podvod, který má utlumit produkci v EU a podpořit dovoz.

Za výbor ENVI A. Zaleska: Měli bychom vytvořit technické prostředky pro zachycování oxidu uhličitého.

Celý záznam v češtině je zde: https://multimedia.europarl.europa.eu/cs/content/agri-envi_20210901-1030-COMMITTEE-CONT-AGRI-ENVI_vd

ZPRACOVAL J. SEDLO

Implementace cílů strategie Farm to Fork a strategie pro biologickou rozmanitost povede podle Komise k nárůstu produkčních cen potravin o 10 %

Společné výzkumné středisko Evropské komise (JRC) vydalo dne 29. 7. 2021 zprávu zaměřenou na naplňování zelených cílů EU skrze SZP. Zpráva předkládá modelové scénáře provádění návrhu reformy SZP s cílem změřit dopady po-

sílení zelených ambicí na zemědělství EU. Do scénáře je zahrnuto i plnění čtyř kvantitativních cílů spadajících pod Strategii Farm to Fork a pod Strategii EU pro Biologickou rozmanitost, které mají podle JRC největší potenciál ovlivnit zemědělské prostředí a produkci v EU. Jedná se o snížení používání pesticidů a rizik spojených s používáním pesticidů, snížení úniků živin a používaných hnojiv v EU, rozšíření plochy ekologického zemědělství, a rozšíření plochy neprodukcí prvků v EU. Dopady byly modelovány podle tří scénářů – zachování současného stavu, naplňování nových cílů bez dodatečné finanční podpory z evropského plánu obnovy Next Generation EU, a naplňování nových cílů za pomoci dodatečné podpory z Next Generation EU. Pokud by členské státy plně využily potenciálu nových národních strategických plánů SZP, mohly by podle výsledků JRC snížit objem skleníkových plynů ze zemědělství o 20 až 30 %. Produkční ceny potravin by podle JRC vzrostly zejména v sektoru živočišné výroby, dopad na příjmy zemědělců by závisel na výsledném objemu dodávek. Výkupní ceny hovězího masa by mohly vzrůst o 24 %, což by mělo vést k posílení celkových příjmů zemědělců o 126 %. U vepřového masa by ceny mohly posílit o 43 %, celkové příjmy zemědělců pak o 129 %. U produkce drůbežního masa JRC předpovídá nárůst výkupních cen o 18 %, a v souvislosti s tím posílení příjmů o 83 %. V případě sektoru obilovin JRC předpovídá propad celkových příjmů zemědělců o 26 %, a to zejména vzhledem k poklesu výnosů až o 11 %.

ZPRAVODAJ PK ČR 34/2021

Posouzení dopadů strategie Farm to Fork zpracovává na popud evropských zemědělských organizací by mělo být dokončeno během září 2021

Evropské zemědělské organizace včetně Copa a Cogeca, Euroseeds, Fertilizers Europe a CropLife Europe zadaly ke zpracování posouzení dopadů implementace cílů evropské strategie Farm to Fork a pro Biologickou rozmanitost. Posouzení dopadů zpracovává holandská univerzita Wageningen. Evropské zemědělské organizace se k tomuto kroku rozhodly poté, co Evropská komise dlouhodobě nereagovala (a nereaguje) na výzvy odborné veřejnosti ke zpracování ▶

podrobné kumulativní dopadové studie. Posouzení dopadů je dle informací evropských médií prakticky hotové, zbývá jen finální dokončení a dočištění textu. Posouzení by mohlo být zveřejněno koncem září 2021, případně začátkem října 2021. Doposud jedinou studií k dopadům obou zmíněných strategií je studie amerického ministerstva zemědělství, podle které by mohlo implementací cílů Farm to Fork dojít k propadu produkce v EU až o 12 %, nárůstu cen potravin v EU až o 17 %, k propadu příjmů zemědělců v EU o 16 %, či k propadu EU exportu o 20 % a naopak posílení importu o 2 %.

ZPRAVODAJ PK ČR 35/2021

Evropská komise potvrdila termín konání konference k Farm to Fork v polovině října 2021

Evropská komise v uplynulém týdnu potvrdila termín konání konference k Farm to Fork, konference proběhne v Bruselu v termínu 14–15/10/2021. Konference by se měla zaměřit na dosud dosažený pokrok v oblastech cílů a iniciativ, které byly definovány ve strategii Farm to Fork v květnu 2020. Konference bude probíhat v hybridním modelu – účast by tedy měla být možná jak prezenční, tak online. Většina účastníků by ale podle vyjádření Komise měla i nadále být připojena přednostně online.

ZPRAVODAJ PK ČR 37/2021

Evropská komise schválila deset geneticky modifikovaných plodin k výrobě potravin a k použití jako krmiva pro zvířata

Evropská komise udělila dne 17. 8. 2021 povolení k používání deseti geneticky modifikovaných plodin (GMO) k výrobě potravin a pro použití jako krmiva pro zvířata. Jedná se o 3 druhy kukuřice, 2 druhy sójových bobů, 1 druh řepky olejky, 1 druh bavníku a obnovení povolení 2 druhů kukuřice a 1 druhu řepky olejky. Povolení jsou platná 10 let, přičemž na jakýkoli produkt vyrobený z těchto GM plodin se budou vztahovat přísná pravidla EU pro označování a sledovatelnost na trhu EU. Povolení se netýká pěstování na území EU. Evropská komise rozhodla na základě přísného vědeckého stanoviska

Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA).

ZPRAVODAJ PK ČR 34/2021

Nové genomické techniky

Menší odpor vůči genetickému inženýrství v Německu

Nový průzkum mezi německými obyvateli ukázal, že pouze 65 % z nich je proti zmírnění pravidel pro schvalování a označování rostlin vyšlechtěných novými genetickými technikami. Ve srovnání s 80 % v předchozích letech se jedná o vysoký pokles. Podle průzkumu hraje téma genetického inženýrství v nadcházejících politických volbách důležitou roli ve veřejné debatě pro 43 % respondentů a pro 22 % z nich představuje „velmi důležitou“. Pokud jde o elektorát politických stran, nejvíce se to týká Zelených, ale také 49 % těch, kteří volí FDP, se staví proti deregulaci v této oblasti a pouze 40 % je pro ni. Příznivci strany Levice jsou silně proti oslabení pravidel (75 % z nich).

Filipíny schválily geneticky modifikovanou zlatou rýži

Filipínská vláda schválila komerční produkci geneticky modifikované zlaté rýže poté, co posoudila její bezpečnostní standardy (prohlásila ji za stejně bezpečnou jako běžnou rýži). Organizace GreenPeace Philippines po tomto oznámení kritizovala rozhodnutí vlády a tvrdila, že geneticky modifikovaná rýže ztíží zemědělcům zotavení z dopadů pandemie. Úřad pro rostliny, státní úřad odpovědný za udělení zeleného světla pro obchod s novou rýží, však odpověděl, že rýže Golden Rice „prošla uspokojivým posouzením biologické bezpečnosti“, které schválilo několik státních úřadů.

Veřejnost potřebuje více informací o GMO

Podle studie zveřejněné britskou Agenturou pro potravinové standardy mají spotřebitelé nízké povědomí o potravinách upravených genomem. Studie byla provedena v obecnějším kontextu revize britského biotechnologického zákona, která se v lednu otevřela pro veřejnou konzultaci, a dotazovala se spotřebitelů, veřejného sektoru v Anglii, Walesu a Severním Irsku. Tento průzkum dospěl k závěru, že z celkového přehledu mají spotřebitelé nízké pově-

domí o geneticky modifikovaných potravinách a že ti informovanější je přijímají lépe; shledávají, že techniky GMO aplikované na rostliny jsou přijatelnější, než kdyby byly použity na zvířata, ale podle veřejnosti by měly být potraviny získané pomocí NGT regulovány stejně důkladně jako u geneticky modifikovaných, přičemž jako první krok správným směrem navrhuje označování.

Pěstování belgických topolů upravených genovou metodou

Vědci z Vlámského institutu biotechnologie v Belgii postoupili ve svém výzkumu topolů o krok dále, když povolili pěstování genově upravených topolů na čtyři roky. Výzkumníci získali druh topolu, jehož obsah celulózy je vyšší. Tato nová modifikace, ke které podle vědců mohlo dojít i v přírodě, by měla usnadnit proces výroby papíru nebo etanolu z celulózy.

USDA navrhuje vyjmout geneticky modifikované plány

Americké ministerstvo zemědělství navrhuje vyjmout z nařízení o biotechnologiích tři modifikace rostlin, které jsou podobné a funkčně rovnocenné těm, k nimž by mohlo dojít konvenčním šlechtěním.

WHO zveřejnila doporučení týkající se editace lidského genomu

Světová zdravotnická organizace zveřejnila svá doporučení týkající se editace lidského genomu a vyzvala země, aby zastavily jakýkoli výzkum, který by mohl vést ke vzniku geneticky upravených lidských bytostí. Zpráva poskytuje rámec pro řízení editace genomu, který mohou země využít k vytvoření vlastních předpisů, přičemž žádá, aby byl vytvořen v souladu se základními hodnotami a etickými principy obsaženými v doporučeních. Panel odpovědný za odsouhlasení doporučení rozčlenil editování genomu do pěti oblastí: změny somatických buněk po narození člověka, změny somatických buněk v děložce, změny zárodečných buněk, změny kódu DNA a změny za účelem vylepšení člověka.

Názory občanů na úpravu genomu

Výzkum provedený univerzitou v Göttingenu a univerzitou v Britské Kolumbii (Kanada) a zveřejněný na stránkách Agriculture and human values review zjišťoval, jak lidé reagují na několik způsobů využití editace genomu ▶

v zemědělství, aby zjistili, které způsoby využití jsou lidmi více přijímány, a aby posoudili, jak lidé hodnotí rizika a přínosy NGT. Ve všech pěti zkoumaných zemích – Itálii, Německu, Kanadě, USA a Rakousku – je změna genomu rostlin přijímána spíše lépe, než kdyby byla prováděna na hospodářských zvířatech. Výzkumy hodnotily pět různých aplikací editace genů: tři se týkaly odolnosti vůči nemocem u lidí, rostlin nebo zvířat a dvě se týkaly dosažení lepší kvality produktů nebo většího množství produktů z dobytka. Vedoucí výzkumu Dr. Busch odhalil, že „pokud je technologie použita k tomu, aby byla zvířata odolná vůči nemocem, je podpora větší, než pokud je technologie použita ke zvýšení produkce ze zvířat“, což potvrzuje, že „účel genové modifikace hraje hlavní roli v tom, jak je hodnocena“. Bylo však zjištěno, že 24 % respondentů je proti těmto technologiím bez ohledu na způsob použití, 21 % je rozhodně podporuje; 26 % NGT podporuje, protože v nich vidí více výhod než rizik, zatímco největší procento (29 %) je neutrální.

EP proti dalšímu schvalování dovozu geneticky modifikovaných rostlin

Evropský parlament opět zaujal stanovisko proti dovozu geneticky modifikovaných rostlin, zejména odolných odrůd kukuřice a sóji. Shromáždění rovněž kritizovalo nedostatky v hodnocení rizik EFSA. Při příležitosti schvalování rozpočtu EFSA na rok 2019 EP upozornil agenturu, aby při posuzování rizik prováděla důkladnější analýzy. EP přijal své usnesení, které zakazuje dovoz dalších geneticky upravených plodin mimo jiné i proto, že EFSA ve svém hodnocení rizik ignoroval nedostatky, které odhalil tentýž Evropský parlament.

Poslankyně Evropského parlamentu za Zelené o odlivu mozků

Na nedávné akci pořádané Euractivem na téma nových genomických technik potvrdila jedna z řečnic, zelená europoslankyně Viola von Cramon Taubadelová, že „regulační rámec není dostatečný“, a obvinila současné legislativní nastavení z toho, že dusí inovace a vytlačuje výzkumné pracovníky z EU mimo EU. Zdůraznila, že je důležité vytvořit přívētivé prostředí pro genetické inženýry a šlechtitele vzhledem k tomu, že jejich produkty „budou za pár let potřeba více než kdy jindy“. „Musíme zajistit, aby inovace a technologický pokrok, které vznikají ve výzkumných ústavech a na

univerzitách v EU, měly šanci stát se také tržním zbožím,“ dodala poslankyně. Tato prohlášení jsou v rozporu s dlouhodobým postojem skupiny Zelených v Evropském parlamentu, která se důrazně staví proti jakémukoli uvolnění pravidel vůči GMO a NGT. Tento názor podpořila i zástupkyně generálního ředitele Generálního ředitelství Evropské komise pro zdraví a výživu Sabine Julicherová.

Ekologičtí zemědělci o genetickém inženýrství

Během akce "Bioland", setkání ekologických zemědělců z Německa a Jižního Tyrolska (Itálie), se její předseda Jan Plagge vyjádřil ke geneticky modifikovaným plodinám. Zůstal u toho, že EU založila svůj přístup na principu předběžné opatrnosti (což znamená, že geneticky modifikované plodiny jsou široce testovány, než dostanou povolení k pěstování v podnicích) a že by se jím měla řídit i nadále, zejména pokud jde o nové genomické techniky. Připomněl také rozsudek Soudního dvora z roku 2018, v němž se uvádí, že produkty NGT by měly být považovány za GMO a řídit se touto zásadou předtím, než budou povoleny k produkci. Plagge tvrdil, že deregulace by byla velmi nebezpečná pro hospodářská zvířata, ekosystémy, zdraví a pro budoucnost ekologického zemědělství. Předseda poukázal na to, že označování GMO je důležité pro výrobce a distributory, zejména na skutečnost, že tito by měli vědět, kde byly v potravinovém řetězci případně použity GM produkty.

Švýcarsko: prodloužení moratoria na genetické inženýrství je všeobecně přijímáno

Švýcarská federální rada zveřejnila výsledky veřejné konzultace o prodloužení moratoria na genetické inženýrství. Podle sdělení se moratorium prodlužuje do roku 2025, protože podle konzultace je dnes příliš brzy na komplexní úpravu všech otázek kolem genetických modifikací. GMO se mohou ve Švýcarsku nadále pěstovat, ale pouze pro výzkumné účely bez výjimky pro nové technické postupy.

AREV/AUTOR: AYNARD/31. 8. 2021/JS

Eurostat: nejnižší ceny alkoholu jsou v Maďarsku, nejvyšší ve Finsku

Nejnižší ceny alkoholických nápojů v porovnání s ostatními zeměmi Evrop-

ské unie má Maďarsko. Nejdražší je pak alkohol ve Finsku. Informoval o tom tento týden evropský statistický úřad Eurostat. Česká republika má v tomto srovnání páté nejnižší ceny alkoholických nápojů v Evropské unii. Eurostat sestavil hodnocení podle indexu cenové hladiny, jenž bere ohled na kupní sílu a hodnotu měny v jednotlivých zemích. Průměrná cenová úroveň Evropské unie činí 100. V případě Maďarska ale úroveň cen dosahuje jen 72,7 procenta unijního průměru. Na opačné straně žebříčku je pak Finsko, kde úroveň dosahuje 193 procent unijního průměru. Obecně platí, že alkohol je nejdražší ve srovnání s průměrem EU ve skandinávských zemích. V pěti zemích s nejvyšším údajem je vedle Finska také Švédsko a Dánsko, vysokého hodnocení však dosahují také Irsko a Řecko. Naopak všech pět zemí s nejnižší hodnotou se nachází v bývalém sovětském bloku. Vedle Maďarska je to také Rumunsko, Bulharsko, Polsko a Česká republika. V ČR úroveň cen alkoholu dosahuje 87,9 procenta unijního průměru a Česko je jednou ze zemí, kde se hodnota od roku 2011 výrazně snížila. Před deseti lety činila 106 procent průměru. Od roku 2017 se však mírně zvyšuje. To znamená, že v letech 2011 až 2020 ceny alkoholu v ČR ve srovnání s vývojem průměrné hladiny cen v EU zaostávaly. Podle dalších údajů Eurostatu české ceny byly v roce 2020 ve srovnání s unijní cenovou hladinou výrazně nižší i v případě potravin, hromadné dopravy či služeb v ubytování a pohostinství. Celkově byly v roce 2020 ceny v ČR o zhruba čtvrtinu nižší, než je unijní průměr.

ZDROJ: WWW.AGRIS.CZ, AUTOR: CESKENOVINY.CZ, 1. 9. 2021

Zemědělské podniky v Německu

Podle reprezentativních výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2020 bylo v Německu od března 2019 do února 2020 v zemědělství zaměstnáno přibližně 938 000 pracovníků. Podle Spolkového statistického úřadu se jedná o pokles o 15 % oproti poslednímu sčítání lidu, domů a bytů v roce 2010. Ve stejném období se počet zemědělských podniků snížil přibližně o 13 %, takže průměrný počet 3,6 pracovníků na podnik zůstal oproti roku 2010 téměř stabilní. Naproti tomu počet pracovníků na 100 hektarů zemědělské půdy se snížil z 6,6 v roce 2010 na 5,6 ▶

pracovníků. Téměř polovinu zemědělské pracovní síly, 434,4 tisíce osob, tvořili rodinní zaměstnanci v podnicích. Dále bylo v zemědělských podnicích zaměstnáno 228 900 stálých a 274 700 sezónních pracovníků.

DDW/17. 9. 2021/JS

Sdružení výrobců italských sýrů s chráněným označením původu odmítá používat výživové značení Nutri-Score

Sdružení dvou nejznámějších výrobců italských sýrů s chráněným označením původu, Parmigiano Reggiano a Grana Padano, odmítlo přijmout označování těchto výrobků pomocí výživového značení Nutri-Score. Sdružení podniklo kroky proti přijetí Nutri-Score a vyzvalo ostatní výrobce italských zemědělsko-potravinářských výrobků k podpoře vládní iniciativy proti přijetí tohoto výživového označení. Obě sdružení zdůvodnila svá odmítnutí několika argumenty včetně znevýhodnění sýrů kvůli vyššímu obsahu tuků a opomíjení důležitých výživových vlastností a obsahu dalších živin v sýrech včetně vápníku, vitamínů rozpustných v tucích či esenciálních aminokyselin. Dle sdružení není značení pomocí systému Nutri-Score objektivně nutričně odůvodněné a poskytuje nesprávné informace o výživě.

ZPRAVODAJ PK ČR 35/2021

Světová zdravotnická organizace podpořila zavedení značení výživových hodnot potravin pomocí systému Nutri-Score

Panel expertů Světové zdravotnické organizace (WHO) pro boj proti rakovině podpořil v uplynulém týdnu zavedení značení výživových hodnot potravin na předních stranách obalů pomocí francouzského systému Nutri-Score. Panel WHO pro boj proti rakovině vyzval Evropskou komisi k tomu, aby Nutri-Score vybrala jako standardní označení indikující to, zda je potrava zdravá či nikoli. Nutri-Score je dle expertů WHO efektivním nástrojem pro zlepšení preferencí spotřebitelů při nákupu potravin ze zdravotního hlediska, jeho zavedení by mohlo napomoci i ke snížení rizika výskytu rakovinných onemocnění.

ZPRAVODAJ PK ČR 36/2021

Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny podpořila zavedení značení výživových hodnot potravin pomocí systému Nutri-Score

Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC) zveřejnila zprávu, ve které označila Nutri-Score za nejefektivnější systém označení výživových hodnot potravin na předních stranách obalů v kontextu snahy o snížení rizika výskytu nepřenositelných nemocí včetně například rakoviny. Postoj IARC vychází z epidemiologických analýz napříč generacemi v rozmanité evropské populaci a navrhuje rozšíření používání označení Nutri-Score na přední straně obalu ve všech zemích EU. Označení již bylo schváleno a používá se v několika zemích EU včetně Německa, Francie, Belgie a Španělska, ale má také řadu kritiků, mezi které patří například Itálie, Česká republika nebo Řecko. Povinné zavedení systému Nutri-Score v EU podporuje vedle IARC i evropské sdružení na ochranu spotřebitelů Foodwatch. Evropská komise by konkrétní návrhy harmonizovaného označování nutričních hodnot potravin na přední straně obalu měla předložit na konci roku 2022.

ZPRAVODAJ PK ČR 37/2021

V roce 2020 prudce vzrostl počet výstražných oznámení týkajících se pesticidů v rámci systému včasného varování pro potraviny a krmiva

Zpráva generálního ředitelství Evropské komise pro zdraví a bezpečnost potravin (DG SANTE) zveřejněná dne 23. 8. 2021 upozorňuje na nárůst výstražných oznámení v rámci systému včasného varování pro potraviny a krmiva (RASFF) v roce 2020 ve srovnání s rokem 2019, a to o 22 %. Celkový počet výměnných hlášení v systému RASFF v roce 2020 stoupl na dosud nejvyšší počet 14 997. Prudce vzrostl počet oznámení týkajících se pesticidů, přestože v posledních několika letech nebyla obnovena povolení pro několik často používaných aktivních látek. Počet výstražných oznámení se za posledních sedm let zdvojnásobil, nejčastěji hlášeným problémem je výskyt ethylenoxidu v sezamových semínkách. Zvýšený počet hlášení o překročení obsahu limitů pesticidů se týká zejména kategorie ovoce

a zeleniny, a to hlavně u produkce dovážené z Turecka.

ZPRAVODAJ PK ČR 36/2021

Švédsko uvedlo na trh první mléko z brambor s minimální uhlíkovou stopou

Švédský startup jako první na světě vyvinul rostlinné mléko na bázi brambor. Místo sóji, ovesa nebo mandlí se při výrobě mléka používají hlavně brambory. Tyto produkty jsou ve srovnání s konkurenčními rostlinnými mléky mnohem udržitelnější a zanechávají nízkou uhlíkovou stopu. Společnost Veg of Lund, která tato rostlinná mléka vyrábí, uvádí, že je to vůbec první alternativa veganského mléka na bázi brambor na světě. Bramborové mléko obsahuje pouze hrachový protein, maltodextrin, čkankovou vlákninu, řepkový olej a přírodní aroma a dále vitaminy včetně D, B12 a kyseliny listové. Jak je známo, brambory ke svému růstu toho příliš nepotřebují, což z nich činí super udržitelnou plodinu ve srovnání s jinými, jako jsou sója, mandle nebo oves či mléčné výrobky. Mléko této značky se tedy může pochlubit nízkou uhlíkovou stopou, která se odhaduje na přibližně 0,27 až 0,31 kg CO₂/kg. Spotřebuje také mnohem méně půdy, neboť je jí zapotřebí o polovinu méně než při pěstování ovesa. Pokud jde o spotřebu vody, spotřebuje se při výrobě 56krát méně vody než je zapotřebí při výrobě mandlového mléka.

ZDROJ: WWW.IDNES.CZ, AUTOR: VERONIKA BĚLOHLÁVKOVÁ, 30. 8. 2021 (KRÁČENO)

Americká společnost vyrábí mléko z hub. Je stejné, jako to kraví

Náhrady kravského mléka, jako je ovesné či sójové mléko, dnes na trhu již nikoho nepřekvapí. Kalifornský startup Perfect Day však posouvá tento potravinářský průmysl ještě dále, k výrobě mléčných výrobků využívá houby. Perfect Day využívá houby k výrobě mléčných bílkovin, které jsou „molekulárně totožné“ s bílkovinami v kravském mléce,“ říká Ryan Pandya, spoluzakladatel společnosti. To znamená, že je možné jej použít i k výrobě mléčných výrobků, jako jsou sýry či jogurty. Společnost využívá takzvaný proces fermentace. ▶

Perfect Day sestavil gen, který kóduje syrovátkový protein v kravském mléce, přičemž ho zavedl do houby. Když se houba pěstuje ve fermentačních nádržích, vytváří syrovátkový protein, který se pak filtruje a suší na prášek používaný ve výrobcích včetně sýrů a zmrzliny. Proteiny neobsahují laktózu, hormony ani cholesterol, ale nejsou vhodné pro alergiky na mléčné výrobky. Mohou je však konzumovat vegani. Na celém světě je chováno přibližně 270 milionů dojníc. Přesné kvašení nevyžaduje chov ani porážku zvířat. Benefitem je kromě ušetření životů velkého množství zvířat především nižší ekologická i finanční náročnost a možnost vytvořit produkt, který bude splňovat zvolené nutriční požadavky a lépe přitom kontrolovat možné patogeny, a předcházet tak vzniku nových zoonotických chorob.

ZDROJ: WWW.IDNES.CZ, AUTOR: VEBE, MAR, 6. 9. 2021 (KRÁCENO)

SAE - Na Blízký východ míří první producent laboratorně kultivovaného masa

Venture kapitál katarského města Doha uzavřel spolupráci s americkou firmou Eat Just, která se specializuje na vegetariánské a veganské alternativy. Základem spolupráce je vybudování společnosti na produkci laboratorně kultivovaného masa uvnitř katarské free zóny QFZA. V prostorách bude firma kultivovat kuřecí maso z jejich produkce zvané Good Meat, které se začalo v prosinci loňského roku prodávat v Singapuru. Z katarského Venture Capital jde o úplně první investici do firmy sázející

na alternativní produkci masa. Je to tak další ukáзка toho, že region Blízkého východu opravdu začíná klást důraz na produkty zaměřené na speciální diety a nebojí se do nich investovat.

Prvotním plánem sice bude především produkce kultivovaného kuřecího, nicméně firma hodlá zanedlouho přidat také jejich velmi úspěšný produkt Just Egg. Just Egg je veganská alternativa vajec vyrobená čistě z rostlin, především fazolí mungo. I když to může pro čtenáře znít jako něco nového a zvláštního, tento produkt trhá prodejní rekordy. Díky tomu se Just Egg stalo nejrychleji rostoucí vajíčkovou produkcí v USA, která již prodala ekvivalent 160 milionů vajec. Po uvedení masa na trh v Singapuru nestíhala firma Eat Just vyrábět a jejich prodeje se zdvojnásobily. Z továrny v Kataru si tak slibují základ pro rozšíření jejich produkce na strategicky dobrém místě pro světový export.

Už tedy není otázkou, jestli je na trhu pro alternativní a zdravé produkty odbyt, ale spíše jestli výrobce stihne včas na vlnu zájmu nasednout.

**LUKÁŠ ZAMRZLA, ZEMĚDĚLSKÝ DIPLOMAT
VELVYSLANECTVÍ ČR V ABÚ DHABÍ, E-MAIL:
LUKAS_ZAMRZLA@MZV.CZ**

Putin prodloužil o další rok zákaz dovozu potravin ze Západu

Ruský prezident Vladimir Putin opět prodloužil platnost svého nařízení o zázkazu dovozu potravin ze zemí, které po ruské anexi ukrajinského poloostrova Krym na jaře 2014 přijaly sankce proti ruským společnostem a ruským předsta-

vitelům. Ruská odvěta za západní sankce se prodlužuje do konce roku 2022, uvedl internetový list Gazeta.ru s odvoláním na dokument zveřejněný v úředním věstníku. Putin své rozhodnutí odůvodnil "ochranou národních zájmů". Deník připomněl, že sankce proti Rusku přijaly Spojené státy, členské země Evropské unie a další západní státy kvůli anexi Krymu, ruskému zapojení do konfliktu s proruskými separatisty na východě Ukrajiny, jakož i kvůli otravám někdejšího důstojníka ruské vojenské rozvědky a britského agenta Sergeje Skripala a jeho dcery Julie a opozičního předáka Alexeje Navalného a také kvůli údajnému ruskému vměšování do amerických voleb. Sankce spočívají například v omezení přístupu některých ruských finančních institucí se státní účastí na kapitálový trh, v zákazu dodávek zbraní a výrobků dvojího určení – tedy i s vojenským využitím – do Ruska a v omezení přístupu ruských ropných společností k novým technologiím. Ruská odvěta představuje zákaz dovozu masa, ryb, zeleniny, ovoce, ořechů, soli a mléčných výrobků z Evropské unie a USA, jakož i Albánie, Austrálie, Británie, Černé Hory, Lichtenštejnska, Kanady, Islandu, Norska a Ukrajiny, připomněla Gazeta.ru a dodala, že od léta 2015 platí nařízení, že zakázané potraviny musí být po zabavení zničeny. Státy EU tento měsíc znovu o půl roku prodloužily sankce přijaté po ruské anexi Krymu. Postihy za narušování suverenity a územní celistvosti Ukrajiny se v současnosti vztahují na 177 lidí a 48 firem či institucí. Platit budou přinejmenším do poloviny března příštího roku.

**ZDROJ: WWW.ZEMEDEC.CZ, AUTOR:
ZUZANA FIALOVÁ, 21. 9. 2021**